

VEAIC MOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

DIN SUMAR:

Orașele și

problemele lor

- „Marțienii” printre noi
- Cum stați cu perspicacitatea?
- Să ne imbrăcăm bine! În 1995 va fi frig!
- Mușchii, efortul, oboseala
- Acești captivi încătușați în sticlă...
- Pagina de umor

Zîmbet cald în ianuarie

Foto : A. Makarov (APN)

2
ANUL XXVI
(1295)
9 IANUARIE 1970

Cine ești d-ta, senor Cristofor Columb? (II)

La Porto Santo, ca și la Madera unde Columb mergea adesea, se vorbea mult despre Antilia, fabulosul arhipelag din Atlantic, unde șapte episcopi spanioli, fugind de invazia maurilor, întemeiaseră șapte orașe de basm. În câteva rânduri, portughezii încercaseră să ajungă pînă în mitica Antilia, dar nu izbuciseră. O singură expediție pare să fi fost încununată de succes și ultimul ei supraviețuitor, cirmaciul chior Alonzo Sanchez, și-a petrecut ultimii săi ani de viață în locuința lui Bartolomeo de Pereztrelo.

A aflat Columb ceva de la taciturnul matelot? Nu este exclus. În orice caz, printre obiectele care i-au aparținut, se numără și o hartă a „cosmografului” Bedarius pe care e desenată Antilia, purtînd dedesubt mențiunea „*Insula nova scoperta*” (insulă recent descoperită).

Zestrea adusă de soția lui i-a permis tinărului ginere al guvernatorului Pereztrelo să abandoneze profesia prea puțin glorioasă de neguțator. În anii care au urmat el a călătorit, după propriile sale spuse, pînă în Guinea, dar afirmația nu poate fi luată decît sub beneficiul de inventar, căci relatările sale conțin numeroase greșeli atît în materie de geografie, cît și de navigație.

● Pielea ursului din pădure

Ce-l determina pe fostul funcționar al firmei Di Negri i Spinola să viseze cu ochii deschiși la cele mai fantastice expediții maritime? Motivele pe care le furniza el însuși difereau de la an la an, ba chiar de la lună la lună. Uneori avea ambiția să descopere „paradisul terestru”, descris cu atîtea amănunte de autorii lui preferați, d'Ailly și de Mandeville (pe care astăzi i-am trece în rîndul scriitorilor de povestiri științifico-fantastice). Alteori declara că vrea să descopere aurul și argintul necesar finanțării unei noi cruciade. Alteori, în sfîrșit, mărturisea că ceea ce îl interesa în primul rînd erau averile și onorurile pe care i le-ar fi adus o expediție încununată de succes.

Nici măcar țelul final al călătoriei nu-i era limpede. Ba voia să plece în Antilia, ba anunța că va descoperi drumul de vest spre India, ba schița planuri pentru a întreprinde un voiaj pînă la capătul lumii, acolo unde, conform concepțiilor cosmografice pe care le împărtășea, începea „Abisul cel mare”.

Grație trecerii de care se bucura soțul lui, Columb a reușit să obțină o audiență la regele Portugaliei, Joao (Ioan) II. Expunînd planurile expediției pe care intenționa să o organizeze, Columb urmărea un scop foarte precis: acela de a obține subvenționarea călătoriei proiectate. Expunerea pe care a făcut-o suveranului a fost foarte lungă și detaliată, iar Joao II s-a arătat destul de sensibil la argumentele interlocutorului său, deși ele se întemeiau mai ales pe fantezii și legende.

Există multe indicii care ne îndreptățesc să credem că descoperirea Americii s-ar fi adăugat bilanțului — oricum foarte bogat — al contribuției portugheze la cunoașterea globului. Dar buturuga mică de care s-a răsturnat marea car al proiectelor lui Columb a fost problema recompensării eforturilor sale. Cu o fermitate pe care nimic n-a putut să o zdruncine, el cerea să i se acorde rangul de Mare amiral al mării Oceanice (nume sub care era desemnat pe atunci Atlanticul), precum și postul de vicerege al teritoriilor descoperite, cu dreptul de a numi acolo guvernatori și de a încasa 10 la sută din comercializarea produselor locale.

Columb nu numai că oferea spre vânzare pielea ursului din pădure, dar cerea și preț mare pe ea. Prețul era exorbitant din orice punct de vedere ar fi fost luat în considerare. Mai întîi, cel care-l cerea nu avea nici o calificare pentru a solicita conducerea unei expediții de asemenea proporții deoarece nu mai comandase în viața lui o navă, fie ea cît de modestă. Să nu uităm, de asemenea, că în Portugalia secolului XV numai membrii familiilor aristocratice puteau spera să devină căpitani de vase și — cu atît mai mult — amirali ai unei întregi flote: or, Columb nu era decît ginerele unui guvernator de rang mijlociu. În sfîrșit, dacă i-ar fi

indeplinit cererile, Joao II ar fi făcut din exploratorul victorios un fel de contra-suveran investit cu aceleași puteri ca și el însuși. Fiul țesătorului din Genova a fost, așadar, refuzat.

Eșecul nu l-a descurajat însă. Cu o uimitoare perseverență — și poate că aceasta a fost una dintre principalele lui calități — Columb a continuat să ceară aceeași răsplată tuturor celor cărora li se adresa pentru a-i pune la dispoziție sumele necesare călătoriei. Orgoliu? Lăcomie? Sau, pur și simplu, conștiința geniului său?

● Enigmatică misivă a unui rege

În 1484, Filepa, soția lui, a murit, după ce-i dăruise un fiu — pe Diego. E interesant de notat — și semnificativ pentru caracterul lui Columb — că această femeie, care îi adusese o zestre

Columb în așteptarea unei audiențe la Isabella de Castilia (Tablou de Nicolo Barahino)

frumusească și care, prin relațiile tatălui ei, îi ușurase accesul la palatul regal, nu este menționată nici măcar o singură dată în numeroasele hirtii personale lăsate de descoperitorul Americii.

În același an, el și-a găsit o nouă patrie — cea de a treia — în Spania. Legenda creată în jurul lui afirmă că motivul plecării din Portugalia a fost jignirea pe care a suferit-o din partea lui Joao. Sosit la Madrid, Columb ar fi trecut prin șapte ani de lipsuri, de amărăciuni și de umilințe, șapte ani ai unui eumplit ghinion, răstimp în care nimeni nu a vrut să ia în seamă propunerile genialului explorator, nimeni nu i-a întins o mîină de ajutor, nimeni nu i-a arătat nici cea mai mică considerație. Ținîndu-l de mîină pe tatăl său, care bătea zadarnic la uși veșnic închise — continuă legenda — Diego se stîngea încet de foame.

Din păcate pentru patetismul care se degajă din acest tablou, realitatea nu a arătat deloc așa. Mai întîi, plecarea din Portugalia nu s-a datorat jignirii, căci asemenea tuturor oamenilor obsedați de realizarea unui proiect, Columb era destul de puțin sensibil la ofensele ce i se aduceau, iar perseverența se număra, cum am mai spus, printre calitățile lui majore.

Care a fost atunci motivul expatrierii? Unii istorici presupun că, după ce cheltuisese banii aduși de Filepa, soțul ei contractase datorii la cîțiva cămătari deosebit de rapaci și, neputînd să le achite, a ales singura soluție posibilă: fuga. Alții sînt înclinați să-i atribuie chiar comiterea unui delict mai grav decît neplata unor datorii: poate un duel, poate o aventură cu o doamnă din înalta aristocrație, poate falsificarea unei polițe...

În acest sens pledează și o scrisoare destul de enigmatică pe care regele Joao i-a trimis-o la vreo doi ani după plecarea sa din Lisabona: „Deoarece ai putea să te temi de legile noastre din pricina anumitor primejdii care te amenință, scrisoarea de față îți garantează

că atît la sosire, cît și în timpul pe care-l vei petrece aici, precum și la plecare nu vei fi nici arestat, nici întemnițat, nici invinuit de vreo faptă, nici adus în fața vreunui tribunal, fie el de drept civil sau criminal”.

Nu s-a stabilit pînă acum la ce anume făcea aluzie misterioasa misivă regală. În orice caz, existența ei confirmă ipoteza unei plecări silite, pe care nu amorul propriu rânit a determinat-o.

Nici cei „șapte ani de încercări” de la Madrid nu rezistă unei cercetări istorice. Documentele păstrate dovedesc că genovezul s-a bucurat din plin de ospitalitatea unor membri marcanți ai marii nobilimi spaniole. Cît despre Diego, în loc să-l ia cu sine în peregrinările lui, Columb a preferat să-l dea ca elev la mănăstirea de franciscani din Palos, unde și-a găsit din cînd în cînd și el adăpost.

Starețul acestei mănăstiri fusese confesorul reginei Isabella, bucurîndu-se,

conducătorii ordinului călugăresc al franciscanilor etc., etc.

Și la capătul celor șapte ani, răbdarea, tenacitatea și puterea de persuasiune ale lui Columb au ieșit învingătoare. În această victorie, un rol însemnat au jucat cei doi principali aliați ai săi: armatorul Martin Alonzo Pinzon și regina Isabella.

● Prețul Americii: 7200 de dolari

Isabella de Castilia, regina Spaniei, era o parteneră dificilă. Bigotă și crudă, ipocrită și intrigantă, mărginită și perfidă, avea, după aprecierile unor contemporani, „toate virtuțile, dar mai ales toate cusururile și păcatele unei preocupate lacome și hoare”. Alături de marii latifundiați ai țării, ea văzuse în războiul împotriva maurilor (a căror civilizație era net superioară celei spaniole) un mijloc de îmbogățire rapidă și, pentru a-l duce la bun sfîrșit, ațîțase pînă la paroxism fanatismul religios al supușilor ei. De asemenea, din dorința de a pune mîna pe averile evreilor și ale așa-zisilor eretici ea organizase sinistra instituție a Inchiziției, aducînd în fruntea ei pe unul din cei mai singeroși călăi ai istoriei: Torquemada.

Fără îndoială, aviditatea Isabellei era zgîndărită de proiectele lui Columb, dar pretențiile lui i se păreau exorbitante. Tocmeala se prelungea și exploratorul era într-o veșnică goană după argumente cu care s-o convingă pe regină. Unul dintre ele i-a fost oferit de Pinzon, pe care l-a întîlnit la mănăstirea din Palos. Armatorul, care visa și el la călătorii îndepărtate și aducătoare de bogății, i-a arătat celebra hartă unde figura Antilia, sugerîndu-i că cel mai indicat ar fi fost să treacă dincolo de insulă și să navigheze pînă în Zipangă (Japonia). Marco Polo, care vizitase această țară călătorind pe uscat, dinspre Apus, scria despre ea: „Acolo se găsesc inepuizabile mine de aur, dar regele nu îngăduie exportul prețioasei mărfi. De aceea, palatul regal este de o frumusețe nemaipomenită...”, avînd acoperișul în întregime din aur”.

Între cei doi aspiranți la onoruri și avere s-a încheiat un contract prin care Pinzon se obliga să pună o sumă la dispoziția lui Columb, acesta urmînd să împartă cu el beneficiile obținute din călătorie — bineînțeles dacă suveranii îi acceptau condițiile. Momentul era propice: în ianuarie 1492, Granada a fost cucerită de spanioli și maurii erau definitiv înfrinși. Profitînd de euforia generală, Columb a simulat că vrea să-și ofere serviciile regelui Franței. În fața acestei amenințări, Isabella a cedat și exploratorul a căpătat aprobările necesare, plus o subvenție de un milion de maravezi (echivalentul a 6000 de dolari actuali). Expediția avea să coste însă exact 1176542 de maravezi, adică aproximativ 7200 de dolari. Aceasta a fost prețul plătit de Lumea Veche pentru cele două Americi.

P. Demidov

(Va urma)

documenta.
documentar docum.
rentar documentar du
documentar documenta.
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Calitatea
calitatea actualit.
cea actualitatea ac
actualitatea actualitate
litatea actualitatea actual
actualitatea actualitatea
calitatea actualitatea actuali
actualitatea actualitatea
calitatea actualitatea actualit

CE SE DISCUTĂ

Orașele și problemele lor

Problematika dezvoltării aglomerațiilor de tip urban este dezbătută acum cu multă asiduitate în U.R.S.S. unde numai în cursul anului 1968 populația orașelor a sporit cu 3 236 000 de suflete.

De obicei, orașele sînt catalogate, în funcție de populația lor, în trei cate-

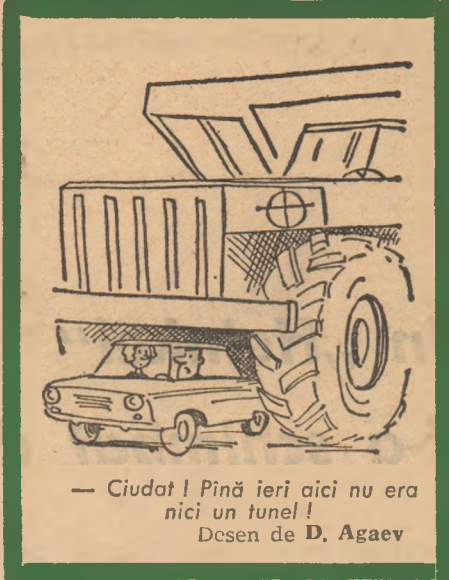
1 000 000 de locuitori este de 23 în U.R.S.S. și de 16 în Statele Unite.

Raportul dintre populația orașelor și teritoriile pe care le ocupă constituie indicele densității populației urbane. Dacă se iau în considerare orașele cu peste 500 000 de locuitori, cel mai „aer- rat” e Karaganda, cu 900 de locuitori pe kilometrul pătrat. Densitatea e, de asemenea, mică la Perm (1100 de locuitori pe kmp), la Krivoi Rog și la Ufa (1600). În schimb, Harkov are 4200 locuitori pe km.p., Alma-Ata și Lvov — 4 600, Tașkent, Baku și Leningrad — 5 900, Minsk — 6 000 și, în fine, Moscova — 7 300 locuitori pe km.p.

Cele de mai sus atestă că în unele orașe mari densitatea e considerabilă. În multe cazuri ea poate fi atenuată planificînd noi construcții și sporind teritoriul. În felul acesta densitatea Moscovei este astăzi mai mică, de pildă, decît înainte de război.

Pe de altă parte, acum se discută mult în jurul problemei care orașe trebuie dezvoltate cu prioritate: cele mari, mijlocii sau mici? Din punct de vedere sociologic — sublinia recent prof. Boris Urlanis, care ne-a furnizat și datele pe care le cităm — s-ar părea că trebuie favorizată creșterea orașelor mari: locuitorii lor pot beneficia de o alegere mai variată atît a indeletnicilor cărora doresc să li se consacre, cit și a modalităților de petrecere a timpului liber.

Din punct de vedere economic, însă, lucrurile nu mai sînt atît de simple. După unele opinii, în marile orașe productivitatea muncii este mai mare. S-ar putea! Dar acest lucru se datorrește, probabil, calificării mai înalte a forței de muncă în marile orașe. Dacă aceleași cadre și aceleași tipuri de producții ar fi implantate în orașe mijlo-

CONFECȚII

Cînd hainele se vor turna în forme...

Nu și-a trăit încă traiul mașina de cusut? Sînt chiar atît de indispensabile pentru îmbrăcăminte cusăturile?

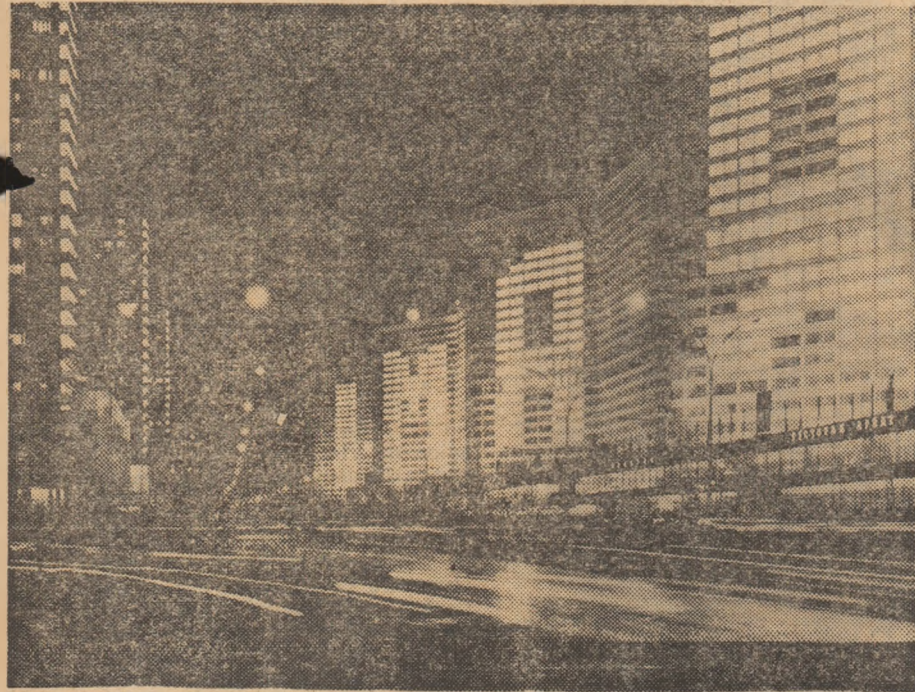
Funcționarea mașinii de cusut se rezumă în fond la plimbarea acului pe material. Oricît de mult s-ar grăbi însă acul, viteza lui rămîne tot relativ mică. De aceea unii specialiști socotesc că el ar trebui înlocuit cu un dispozitiv perfecționat folosind, de pildă, ultrasunetul. Dar și aceasta ar însemna numai o jumătate de măsură dat fiind că nu ar fi înlăturată principala dificultate: cusătura. O soluție parțială a problemei o oferă și imbinarea țesăturilor cu ajutorul cleiului. Dar și în acest caz mai rămîne un fel de cusătură.

Soluția cea mai convenabilă ar fi eliminarea totală a cusăturii, dictată de înseși necesitățile tehnicii moderne. Hainele de protecție pentru lucrătorii din industria atomică, de pildă, n-ar trebui să aibă cusături intrucît în ele se adună impurități radioactive care numai cu mare greutate pot fi spălate. E adevărat că în goana după modă este posibil și un tablou exact contrar, dar el ar fi mai degrabă o excepție decît o regulă.

La crearea unei asemenea îmbrăcămînți lucrează numeroși specialiști sovietici. Modelele realizate de un grup de cercetători din Moscova demonstrează că confecțiile fără cusături au mare viitor. Unul din procedeele folosite este turnarea hainelor în forme. Se pulverizează pe o formă metalică încălzită un material pe bază de polimeri. Forma se modifică în funcție de configurația produselor ce urmează a fi obținute: cămăși, mănuși, calote pentru pălării etc. Cel mai ușor se „confecționează” calotele de pălării. Se toarnă într-o cadă cu fund fals un amestec de fibre textile scurte și praf dintr-un polimer oarecare. După care se introduce prin partea de jos a căzii aer comprimat cu ajutorul căruia se creează un strat „clocotind”. În acest strat se scufundă pentru cîteva secunde un „miez” pe a cărui suprafață se lipește particulele de polimer împreună cu fibrele formînd calota viitoarei pălării.

Un alt procedeu de turnare în forme este așa-numita tescuire. O masă de polimer topit se toarnă sub presiune în orificii de diferite forme. Este o metodă ce ar putea fi folosită la turnarea costumelor. Și mai ademenitor este însă un alt procedeu, bazat pe formarea produselor prin înclieirea unor fire continui leșite din filierele mașinilor de filat. Pină acuma procedeu era folosit exclusiv pentru obținerea unor materiale în formă de pinză fără sfîrșit. În viitor el va putea fi folosit cu siguranță pentru a face ca din filiere să iasă produse cu diverse configurații.

Pentru obținerea produselor în forme nu e neapărat necesar să se folosească o masă de polimer topită; cu aceleași rezultate s-ar putea utiliza polimerii în soluție sau dispersați.

Moscova noaptea

gorii: mici (pînă la 20 000 de locuitori), mijlocii (între 20 000 și 100 000 locuitori) și mari (peste 100 000 de locuitori).

În secolul trecut, multă vreme cel mai mare număr de orașe mari l-a avut Anglia. Apoi, ea a fost întrecută de Statele Unite. Astăzi, în frunte se află din acest punct de vedere, Uniunea Sovietică. La începutul lui 1968, în U.R.S.S. existau 204 orașe cu peste 100 000 de locuitori, în timp ce Statele Unite aveau, conform recensămîntului din 1960, numai 132.

Dar să nu uităm și de așa-numitele „orașe-milionare”, adică cele cu peste 1 milion de locuitori. Înainte de al doilea război mondial în U.R.S.S. erau două orașe de acest fel: Moscova și Leningrad. În 1956 li s-a adăugat Kievul, iar în 1959 Baku. Apoi, rînd pe rînd le-au urmat Tașkent, Gorki, Harkov, Novosibirsk, Kuibîșev și, mai recent, Sverdlovsk. Așa încît în momentul de față în U.R.S.S. există 10 orașe cu peste 1 milion de locuitori. În 1960, în Statele Unite erau 5 „orașe-milionare”: New York, Chicago, Los Angeles, Filadelfia și Detroit. Numărul orașelor cu populație cuprinsă între 500 000 și

cli, productivitatea muncii ar crește și în aceste orașe. În același timp trebuie luată în considerare împrejurarea că în orașele mari și cheltuielile pentru amenajarea arterelor, pentru serviciile publice sînt mai mari. Apoi, în „orașele-milionare” problema transporturilor ia uneori aspecte dramatice. O experiență incununată de succes arată că o soluție este construirea de metroui. Cinci orașe din U.R.S.S. (Moscova, Leningrad, Kiev, Baku, Tbilisi) au de pe acum metrou. Cîteva alte orașe se pregătesc să-și construiască căi de comunicații subterane.

În același timp, chiar dacă situația igienică a orașului e mulțumitoare, o mare densitate a populației și dezvoltarea industriei riscă să rupă echilibrul ecologic al naturii.

În sfîrșit, mai sînt problemele demografice propriu-zise. E vorba mai cu seamă — cum sublinia prof. Urlanis — de longevitatea medie a omului care atîrnă, într-o anumită măsură, de factorii naturali. De aceea, la condiții egale este mai avantajos să se dezvolte cu prioritate orașele unde contextul natural este mai propice unei durate îndelungate a vieții.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Locul tehnicii în gospodărie

Frigiderul, aspiratorul și mașina de spălat rufe au devenit ajutoare aproape nelipsite în gospodărie. Aparatele de uz casnic existente sînt perfecționate în continuu; în același timp, se adaugă altele, cu atribuții noi. Nimeni nu se mai îndoiește că tehnica modernă oferă nenumărate posibilități de a înlocui și economisi munca manuală și în gospodărie. Iar fiecare gospodină — și nu numai gospodinele, ci și „gospodarii” — își dorește să nu-și mai petreacă timpul zis liber cu treburi casnice. Conform statisticilor, într-o gospodărie se consumă circa 48 de ore pe săptămîna cu cumpărăturile, gătitul, spălatul, întreținerea casei și hainelor. Raționalizarea acestor activități este deci o problemă de mare anvergură, care interesează întreaga societate. Timpul cîștigat astfel ar fi efectiv liber și ar putea fi folosit pentru asimilarea de cunoștințe noi și distracții. Dar, ca și în celelalte domenii, este important să se știe cum trebuie folosită tehnica pentru a obține efectul maxim.

Trei căi converg spre țintă. Cea mai eficientă este transferarea anumitor munci din gospodăria individuală în sectorul social. Conservarea și pregătirea alimentelor reprezintă o treime din activitatea menajeră. Or, asemenea operații pot fi efectuate cu un randament mult mai mare pe cale industrială sau prin prestări de servicii. Tehnic ar fi desigur posibil să se construiască un „robot” care să gătească o masă gustoasă. Dar ar fi el oare soluția cea mai bună? S-a mai întîmplat ca unele mașini moderne încercate în bucătărie să reclame pentru montare și curățire tot atît timp cît economiseau la efectuarea operației propriu-zise. La o mașină de curățat cartofi, de pildă, raportul dintre utilitate și cheltuielă devine nerentabil într-o gospodărie individuală. Viitorul aparține deci zarzavaturilor gata curățate, semipreparatelor și preparatelor culinare. Tot cu mijloace externe se va rezolva spălatul și întreținerea hainelor și rufăriei. Locuința nu va deveni un depozit de mașini, căci, după cum s-a constatat în țările tehnice foarte înaintate, acestea nu pot aduce cu sine transformările radicale așteptate.

A doua cale duce la scurtarea unor activități prin introducerea de materiale și materii prime noi. Astfel, cămășile, bluzele, rochiile și hainele din fibre sintetice neșifonabile ușurează munca gospodinei înfînit mai mult decît cel mai perfecționat fier de călcat. La fel se întîmplă cu podelele și căptușelile pentru pereți, mai cu seamă în băi și bucătării. Dacă sînt ușor de întreținut, economisesc timp și muncă. Alături de ele stau produsele chimice cu care curățatul hainelor, covoarelor, faianței etc. devine aproape o jucărie.

În fine, a treia cale este raționalizarea muncilor care vor continua să fie efectuate acasă, însă cu ajutorul mașinilor. Frigiderului și mașinii de spălat li se adaugă un echipament tehnic ușor de minuit și cît mai multilateral: plita electrică cu ceas, mașinile de spălat automat rufe și vase, mașina de curățat și ceruit parchetul etc.

— Puteai să iei și tu sania cu tine
Desen de I. Cerepanov

EVADAȚII

(IV)

Un „Heinkel” și-a schimbat destinația...

Rănit în iulie 1944 într-o luptă aeriană cu hitleriștii, pilotul sovietic Mihail Deviatœv s-a aruncat cu parașuta din avionul în flăcări. Internat în lagărul din insula Usedom, lui Deviatœv i-a încolțit în minte ideea unei evadări efectuate cu un avion capturat de la germani.

8 februarie 1945: mult așteptata clipă a evadării. După câteva perepții, care erau să-i coste viața, Deviatœv și tovarășii săi au pus în sfârșit mâna pe avionul rivnit.

Am accelerat viteza. Cu motoarele duduind, avionul gonea nebunește pe pistă. Era timpul să se desprindă. Dar aparatul nu voia să se ridice în văzduh. I-am imprimat avionului viteza maximă, dar tot nu voia să decoleze. Dacă nici de data aceasta nu izbutesc, s-a terminat cu noi — mi-am spus disperat. Deodată, însă, mi-a venit o idee salvatoare. Așa se întâmplă cu un avion atunci când trimerele profundorului sînt reglate „pentru aterizare”, nu „pentru decolare”. Dar unde era manșa care punea în funcțiune trimerele? Unde se afla ea oare pe tabloul de comandă atît de încărcat?

Aș fi izbutit sigur să remediez foarte ușor această deficiență dar în fața mea se ivise iar marea, nesfîrșită și adîncă. Dacă n-am să pot apăsa atît cît trebuie pe manșă?...

— Apăsați! Apăsați aici! — am strigat din răsuferință, încît tovarășii mei m-au auzit chiar și în zgomotul infernal pe care-l făceau motoarele.

Cîteva miini slabe, subțiri s-au așezat, alături de miinile mele, pe manșă. Coadă avionului s-a ridicat puțin, iar botul a coborît; era exact poziția în care un avion începe să se desprindă de pămînt. Mă temeam însă că tovarășii mei nu vor avea destulă putere și vor da drumul manșei, încît am strigat încă o dată:

— Apăsați! Apăsați! Apăsați!

În sfîrșit, greoiul avion decolă. Sub aripile lui se vedeau clar tunurile antiaeriene, țărnușul de care se spîrgeau valurile. Odiosul lagăr de concentrare, captivitatea, rămîneau departe în urmă. Eram liberi.

Evadații menținură, cu slabele lor puteri, avionul deasupra valurilor. Aparatul luă repede înălțime, îndreptîndu-se către nori, salvarea lui Mihail și a tovarășilor lui, o ascunzătoare sigură. Și pe bună dreptate, căci, la numai cinci minute după decolare, femeia de la start comunică ofițerului de serviciu că un grup de prizonieri capturasă un Heinkel. Se dădu alarma. Pilotii și tehnicienii se îndreptară numai de cît spre aparatele lor.

Avioanele de vînătoare decolară imediat. În cabinele lor, pilotii auzeau mereu în căști ordinul: „Doboriți Heinkel-ul! „Doboriți Heinkel-ul!” Ce-o mai fi și asta? — se întrebau ei nedumeriți. De la începutul războiului nu se întîmplase niciodată ca un Messerschmitt să atace un bombardier german. Ce o mai fi și asta?

Servanții tunurilor antiaeriene scoaseră husele de camuflaj și îndreptară gurile de tun spre Heinkel. Dar acesta se depărta repede. Messerschmitt-urile și Focke-Wulf-urile decolau unul după altul.

„Doboriți Heinkel-ul! La bordul lui se află ruși! Doboriți-l!” — auzeau pilotii în căștile lor.

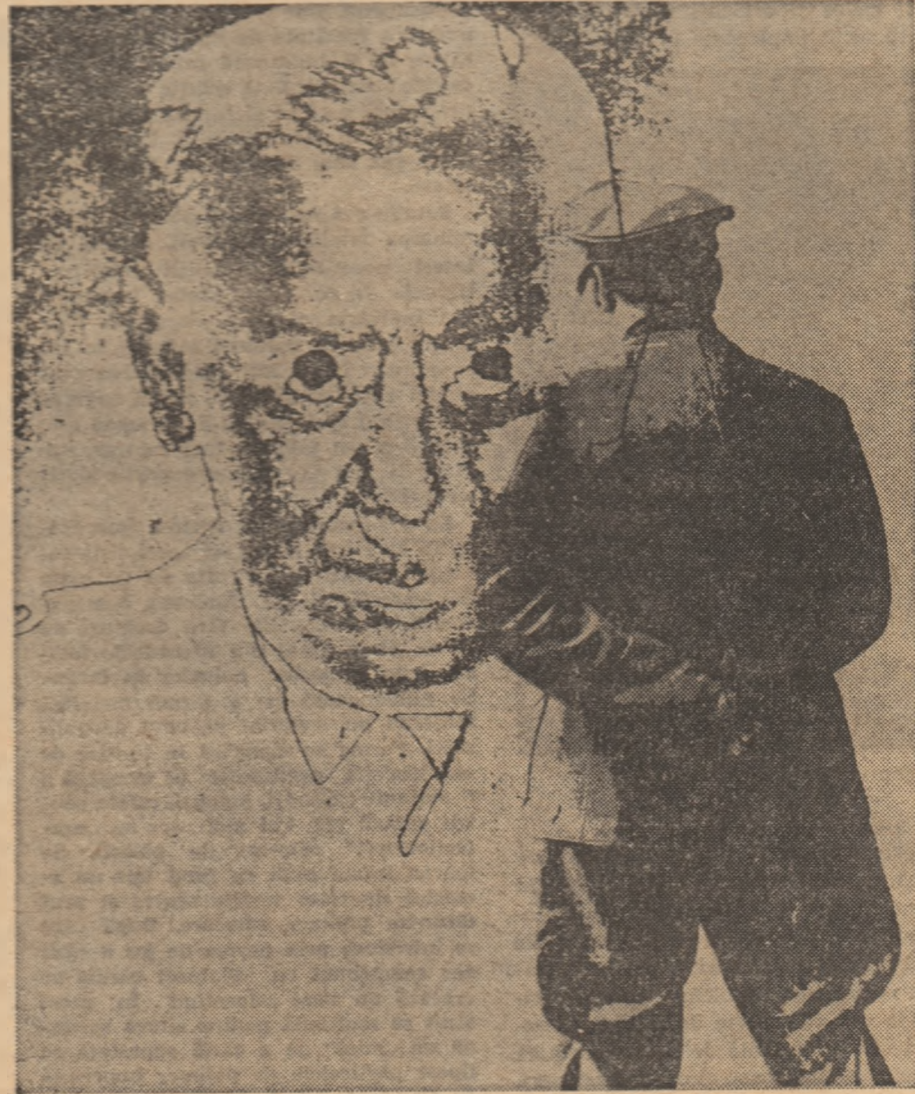
Aerodromul Usedom și înștiințase statul major al aviației despre avionul capturat și de acolo fusese lansat ordinul: „Doboriți un Heinkel care zboară solitar!” Sute de observatori căutau pe cer avionul. Mii de tunuri antiaeriene de pe coasta Balticii și din toată Germania așteptau cu nerăbdare să descopere Heinkel-ul singuratic.

Între timp, temerarul echipaj strîns în jurul lui Mihail făcea eforturi disperate ca să mențină avionul în văzduh. La un moment dat foștii prizonieri uitară că trebuiau să-l ajute pe pilot și luară miinile de pe manșă. Avionul începu să cadă catastrofal de repede.

— Ce faceți? Țipă la ei Mihail. Apăsați pe manșă!

Toți se repeziră spre manșă. Avionul

începuse să cadă aproape în picaj. Încăleceam de spaimă. Marea, care rămăsese departe în urmă, se apropia acum din nou. În cele din urmă avionul reveni la poziția normală și se apropie de nori, cînd îl ajunse din urmă un Focke-Wulf. Pilotul acestuia ținea degetele pe butoanele tunului și mitralierelor. N-ar fi trebuit să facă un efort prea mare, căci dintr-o singură rafală ar fi retezat pîntecele gros al bombardierului. Dar nu se știe de ce, pilotul n-o făcu și Heinkel-ul izbuti să se miștue în nori.

Mi se părea că avionul era suspendat în nori. Aparatele arătau că urcam, dar masa cenușie nu se subția. Aripile nu se vedeau, în cabină era întuneric beznă. Uneori avionul cădea, iar eu făceam eforturi disperate ca să nu lasă din nori, pentru că am fi intrat sub țirul Focke-Wulf-urilor care așteptau să ne prindă în obiectiv. Trebuia să ne depărțăm cît mai mult de mare, de uscat, să trecem dincolo de nori.

Minutele se scurgeau încet, insuportabil de încet. Deodată se făcu lumină, se iviră cerul albastru, soarele.

— Băieți, unde-i ceasul? mi-am întrebă tovarășii.

Imi amintisem de ceasul pe care-l luasem de la sentinela noastră. Numai cu ajutorul lui ne puteam orienta și stabili itinerarul. Sokolov îmi aduse prețiosul obiect. Era 11,45. Acum soa-

rele și micul cadran trebuiau să ne călăuzească spre patrie.

Lăsasem în urmă sudul. Însemna că zburam corect, spre nord, spre Scandinavia. Cît mai departe de insulă, de Germania. Apoi trebuia să ne îndreptăm spre răsărit. Iar după o oră, cînd aveam să ieșim iar din nori, trebuia să ajungem deasupra Uniunii Sovietice. Făcusem acest calcul fără hartă. Dar pînă la urmă am găsit în avion și o hartă pe care am așezat-o bucuroș pe genunchi și nu m-am mai despărțit de ea. Norii deveneau tot mai negri, mai amenințători. La un moment dat, însă, începură să se risipească. Jos se zărea marea nemărginită, pe care lungeau nave sub diverse pavilioane. Încotro se vor fi îndreptînd? Am privit mai atent și am văzut cîteva Messerschmitt-uri. Se roteau jos deasupra vaselor. Deodată, însă, două dintre ele

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

numai deasupra mării spre Leningrad. Pămîntul era primejdios pentru noi, am fi putut fi atacați de avioane de vînătoare sau de artileria antiaeriană. Timpul se scurgea repede și emoția sporea. Știam că ai noștri ar fi fost bucuroși să ne primească, dar de unde să știe ei că la bordul Heinkel-ului cu zvastica fascistă se aflau oameni sovietici? Încît mi-am spus să trebuia să trecem cît mai repede linia frontului și să aterizăm. Dar unde era linia frontului?

Ne-am îndreptat mai întii spre răsărit, apoi am virat spre sud, direct spre soare. Și într-adevăr curînd am zărit o fișie de pămînt. Apoi un golf, un crîmpei de pădure, un lac și iar pămînt. Dar nouă nu ne era indiferent deasupra cărei țări zburam. De sus nu ne puteam da seama. Tocmai cînd am zărit unele semne care arătau că linia frontului era aproape, am auzit un glas îngrijorat:

— Atenție! Un Focke-Wulf.

Într-adevăr, un avion de vînătoare german se apropia de noi. Zburam jos, la mică altitudine, cu trenul de aterizare lăsat, spre pozițiile sovietice. Probabil că acest lucru îl intrigase pe pilotul german. Ori poate că primise ordin să doboare un Heinkel care zbura solitar? Pentru moment însă ne studiam. Peste cîteva minute artileria antiaeriană începu să tragă. Focke-Wulf-ul viră brusc și accelerează viteza. Iar noi ne îndreptarăm spre pozițiile noastre.

Ajunsesem acasă. Dar acum trebuia să manevrăm cu abilitate, să ne apărăm într-un fel de ai noștri. Tocmai cînd mă pregăteam să aterizez, cineva strigă:

— Arde!

De sub motor se ivise o limbă de foc. Zburam pentru a treia oară pe un avion în flăcări. De două ori pe un avion de vînătoare, singur, dar cu parașuta la dispoziție; acum însă împreună cu mai mulți tovarășii și fără nici un mijloc de salvare.

Nu mai aveam timp de gîndit. Trebuia să reped brusc avionul în jos, cu alunecare pe o aripă; așa se stînge o flacără pe un avion de vînătoare. Am procedat la fel și cu greoiul bombardier și am izbutit. Flacără s-a stins. Era primejdios însă să zburăm prea jos; o singură rafală de mitralieră ne-ar fi putut fi fatală. După cîteva manevre dificile și măsuri de precauție absolut necesare avionul ateriză, dar cum? După un troznet puternic urmă o izbitură năucitoare. Hublourile cabinei se prefăcură în tîndări și înăuntru năvăliră o rafală rece, noroi și zăpadă. Apoi cițiva înși se prăbușiră peste mine. Se izbiră cu toții de fotoliu și dispărură, gemînd, în șuvoiul de noroi care ne inundase, pătrunzîndu-ne în ochi, în gură, în urechi.

Se instăpini o liniște mormintală. Am încercat să mă ridic. Dar de ce era întuneric beznă? Nu cumva avionul ardea? Trebuia să ies afară. Am sărit prin cabină. Avionul se împotmolise. Cițiva tovarășii se apropiară de mine. Eram liberi. Nu mai simțeam frigul, nu ne păsa că eram plini de noroi, aproape în zdrențe. Dar în jur era o liniște care te înspăimînta. Din pădure nu vor ieși oare soldații hitleriști? ne-am întrebă îngrijorați.

— Dar unde-i Kuterghin?

Piotr nu era printre noi. După ce am scormonit cu miinile în noroi, l-am găsit fără cunoștință. Era rănit la față. Sokolov nu se putea ține nici el pe picioare. Le-am venit în ajutor cum ne-am priceput și apoi ne-am îndreptat spre pădure. Am luat cu noi și mitraliera pentru eventualitatea că ne-ar fi ieșit în cale hitleriști. Dar n-am făcut nici zece pași, că oamenii

Mihail Deviatœv
Anatoli Horunji

(Continuare în pag. 11-a)

Eu eram însă de părere să zburăm

INTERVIU

El despre Ea

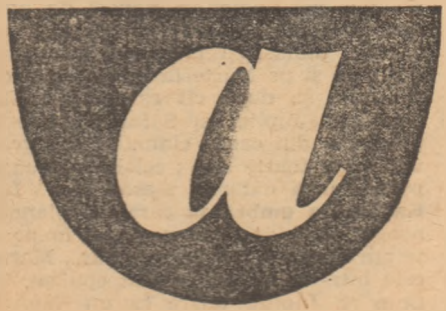
Au fost colegi la Institutul de cinematografie, în clasa lui Mihail Romm. Cînd s-au căsătorit, s-au auzit glasuri sceptice: „N-o să dureze. O căsătorie între actori, și încă la vîrsta lor...”
De atunci au trecut destui ani, dar Svetlana Svetlicinaia și Vladimir Ivașov sînt tot împreună. Nu numai în viață, ci, din cînd în cînd, și pe ecran. Au fost parteneri în „Mătușa cu violete” și „Un erou al timpului nostru”.
Ce părere are soțul Vladimir Ivașov despre actrița Svetlana Svetlicinaia?
— Părerea cea mai bună. Imi plac mult filmele ei.
— Există roluri care vă plac mai puțin decît altele sau poate chiar de loc?
— Ca să trăiesc liniștit, nu spun niciodată nimic rău despre creațiile ei. Lăsînd gluma la o parte, mi-a plăcut

Svetlana Svetlicinaia

mult personajul Svetlanei din filmul „Ei au cucerit cerul”. Pe atunci era încă studentă, dar a izbutit de minune să pară o femeie cu multă experiență de viață, soția unui pilot de încercare. Un rol complex, dramatic, care și ei îi place cel mai mult din tot ce a făcut pînă azi. Și a făcut destul, slavă domnului: „Am 20 de ani”, „Bucătăreasa”, „Cistie prudi”, „Mina cu briliante”, „O zi nu tocmai reușită”, cele două filme ale noastre — „Mătușa cu violete” și „Un erou al timpului nostru”...
— Dar ce rol încă nejuocat i-ar plăcea să interpreteze?
— Cred sincer că nu există gen de rol care să-i fie inaccesibil. Dar în primul rînd Svetlana rămîne totuși o

arta
ca arta arta a.
arta arta arta a.
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

actriță dramatică. Tot ce ține de dramă îi reușește ușor, spontan. Joacă rolurile dramatice reținut, fără lacrimi și isterie. În această privință Simone Signoret este pentru dînsa un model.
— Faceți echipă bună împreună?
— De la caz la caz.
— Totuși?
— E mai mult greu decît ușor. Ba chiar foarte greu. Uneori nu ne putem pune de loc de acord.
— Înseamnă că lucrul împreună nu vă dă satisfacții?
— N-am spus asta. Depinde de împrejurări. De exemplu „Mătușa cu violete” a mers ușor, plăcut. În schimb la „Un erou al timpului nostru” au existat momente de-a dreptul penibile.
— Ați vrea să vă regăsiți pe platonul de filmare?
— Bineînțeles. Oricum, e plăcut să fim împreună... Svetlana călătorește mult. A fost în Bulgaria, în Polonia, în Cehoslovacia, în Mexic, în India, în Chile, în Columbia... Recent, am făcut împreună un adevărat turneu în Africa. Dar asta ni se întîmplă rar. De obicei lucrăm pe cont propriu. Sîntem amîndoi foarte ocupați. Svetlana adoră sportul. Nu numai că-l practică, dar este și un devotat supporter al hocheiului și boxului moscovit. Meciurile mi-o răpesc adesea. Așa încît orice prilej de a fi împreună e binevenit.

DIN CULISE

Scandal la „Scala”

Totul a început ca într-un film polițist. Către sfîrșitul anului trecut, lîngă faimosul teatru liric „La Scala” din Milano au oprit în oină ni cîteva „Jeep”-uri din care au coborît carabinieri și lucrători ai organelor de cercetări. Aceștia au înconjurat clădirea teatrului, au blocat toate intrările și ieșirile, au sigilat birourile, luînd sub control special registrele privind situația financiară din ultimii douăzeci de ani.

Această întîmplare a răscolit cercurile muzicale din Italia. Scandalul a pornit de la tînărul cîntăreț Giuseppe Zechillo, care a adresat procuraturii o reclamație ce umbrește reputația celebrului teatru — socotit pînă atunci un templu imaculat al muzicii de operă — și a regelui său neincoronat, Antonio Ghiringhelli, care stă pe tronul „Scalei” de aproape un sfert de secol.

Ce învinuiri se aduc conducerii teatrului? În primul rînd politica negospodărească, risipitoare care a dus la o balanță pasivă, ascunderea rezultatelor activității financiare, cheltuirea uriașei sume de 17 miliarde de lire, trosirea sau vînzarea ilegală a decorurilor, excluderea nemotivată din repertoriu a cinci spectacole noi pregătite aproape pînă în faza de repetiție generală ș.a. Din cele 24 de fotografii înaintate procuraturii reiese clar că unele restaurante, cafenele și baruri de noapte din Milano sînt împodobite luxos cu decoruri din spectacolele „Scalei”.

În localurile „artistice” din Milano și Roma nu se discută acum decît despre asta. Unii critică sistemul de a plăti — nemeritat — onorarii fabuloase anumitor dirijori și cîntăreți, alții repertoriul excesiv estetizant; pe unii îi nemulțumește irosirea nesăbuită de fonduri pe decoruri exorbitante, pe alții îndepărtarea unor cunoscuți dirijori ca Tulio Serafin, De Sabato, Capuana. Se amintesc numele unor cîntăreți de faimă mondială ca Renata Tebaldi, Franco Corelli, Giuseppe Di Stefano, Cesare Siepi, care sînt siliți să caute pe alte scene ceea ce li s-a refuzat la „Scala”.

Dar în acest cor răzleț de aluzii și nemulțumiri surde s-a auzit o voce prea celebră ca să nu atragă îndată atenția: cea a tenorului Giuseppe Di Stefano.

„Nu intenționez de fel să atac teatrul „La Scala”, care în aceste clipe îmi este deosebit de drag. Eu mă ridic împotriva politicii pe care o duc conducătorii lui. Am dat mult „Scalei” și am primit mult din parte-i. Dar numai atîta timp cît eram „rentabil”. Într-o bună zi — acum vreo șase ani — mi s-a adus pe neașteptate la cunoștință, că n-aș fi în stare să interpretez cunoscuta arie „Ah ce rece minușită” din „Boema” și că dirijorul Von Karajan ar fi împotriva prezenței mele în spectacol, cu toate că, așa cum s-a lămurit ulterior, omul nu spusese nimic”.

Concediat de la „Scala”, cîntărețul a avut destule neplăceri în Italia și în cele din urmă a trebuit să semneze un contract cu un impresar străin.

Din nefericire cazul lui Di Stefano nu este unicul. Alți cîntăreți cu voci

bune așteaptă și ei la ușile teatrului în speranța că vor fi chemați să înlocuiască grabnic vreun tenor răgușit sau o primadonă capricioasă. Dar astfel de întîmplări sînt o raritate.

(După „Za rubejom”)

O culme a acrobației

CINEMA

Unde-i 042?

În rada unui port fluvial au acostat trei vedete blindate. Abia au ieșit din luptă, negre de fum, cu corpul ciuruit. Așa cum sînt nu se mai pot întoarce în larg, de aceea li se dă altă misiune: să transporte marinari răniți.

BALET

Spartacus devine Icar

Faimosul balerin Vladimir Vasiliev, care a cunoscut bucuria dobîndirii aproape tuturor distincțiilor naționale și internaționale, care a creat o vastă galerie de personaje clasice și moderne, dominată, după părerea unanimă a specialiștilor, de legendarul conducător al răscoalei sclavilor, Spartacus, își încearcă forțele într-un domeniu nou. El debutează ca maestru de balet și regizor, montînd special pentru scena Palatului Congreselor noul balet al compozitorului leningrădean Serghei Slonimski, „Icar”. Libretul este semnat de Iuri Slonimski, decorurile de Vadim Rîndin, iar conducerea muzicală aparține lui Algis Juraitis.

Rolurile principale sînt interpretate de Vladimir Vasiliev (Icar), Ekaterina Maximova (Fata) și Iuri Vladimirov (Arhont).

Fata și Icar la repetiție.

Comandantul divizionului dă ultimele ordine, dar de-odată observă ceea ce nu observase pînă atunci:

— Unde-i 042? Trebuia să fie aici de la ora 12, și acum e 18.

Așa începe noul film „Unde-i 042?”, care se află „pe santier” la studioul „Dovjenko” din Kiev.

Filmul se inspiră dintr-o întîmplare adevărată, descoperită în arhive. În primele luni ale războiului o vedetă blindată din flotila Niprului a primit o misiune specială. Echipajul a dus-o la bun sfîrșit, dar cu un preț greu: n-au mai rămas în viață decît doi marinari — Roman Garkușa, minier din Donbass, și iakutul Nomokanov, vînător în taiga.

Un concurs de împrejurări le mai alătură încă patru persoane: înăru, ostaș Soloduhin, un fost... istul de circ Eltonski și infractorul Donceak, care profitînd de un bombardament, a fugit din închisoarea unde își ispășea pedeapsa.

Acestori oameni atît de diferiți ca fire și preocupări nu le-a fost firește ușor să ajungă să se înțeleagă. Dar ura față de dușman și conștiința patriotică s-au dovedit în cele din urmă liante puternice care au făcut treptat din ei un echipaj sudat. În spatele frontului inamic, ei au săvîrșit acte de eroism, provocînd pierderi grele ocupanților naziști. Personajele reale și, ca și ele, și eroii filmului, s-au aflat de multe ori în situații grele, uneori aproape neverosimile, în care tragicul se învecina cu comicul, cum se întîmplă în viață.

Cel mai interesant dintre toate e destinul infractorului Kostea Donceak care, sub influența celorlalți și a împrejurărilor, se transformă încet dar sigur într-un adevărat patriot. Și cazul lui nu-i singular. În cartea sa „Datoria de soldat”, mareșalul Rokosovski consacră un întreg capitol faptelor de arme ale diviziei de pușcași formată din fosti deținuți de drept comun care au cerut să fie trimiși pe front spre a-și putea răsculpăra vina față de țara și poporul lor. „Viața m-a convins — scrie mareșalul Rokosovski — că poți avea încredere chiar și în cei care din anumite motive au încălcat legea. Dați unui astfel de om posibilitatea de a-și răsculpăra greșala și veți vedea că ceea ce e bun în el va fi mai puternic...”

Filmul „Unde-i 042?” este realizat de un regizor al cărui nume nu spune încă prea mult spectatorilor: Oleg Lențius. El debutează, însă, cu ambiție și speranță.

CLIMATOLOGIE

Să ne îmbrăcăm bine! În 1995 va fi frig!

Descoperiri recente lasă să se întrevadă că viitorul climei terestre va putea fi prevăzut cu destulă exactitate mulțumită descifrării ciclurilor repetitive din istoria climei în ultima mie de secole. Proiectarea acestor cicliuri în viitor permite să se prevadă, de pildă, că clima Pământului va atinge un „virf” foarte rece peste 20—30 de ani, după care va reveni la condiții foarte blinde în secolul care va urma.

La baza descoperirii se află o carotă de gheață cu o lungime de peste un kilometru și o grosime de zece centimetri, extrasă printr-un foraj care a ajuns până la stratul stincos care se află dedesubtul crustei de gheață ce acoperă zona nordică a Groenlandei.

Analiza acestei mostre a arătat că în straturile ei succesive este consemnată evoluția a o sută de mii de ani din istoria climei. Această „înregistrare” se datorează acțiunii a doi izotopi ai moleculilor de apă din care e alcătuit ghețarul. Raportul dintre cei doi izotopi a dus la descoperirea temperaturii care a dominat în momentul când s-au format diversele straturi.

Antrenament pentru 1995?...

Rezultatele analizei, date acum publicității, indică că în cursul a 100 000 de ani s-au succedat trei perioade climatice distincte. Mai mult, s-a putut vedea că fiecare grup de circa 13 000 de ani alcătuiește un ciclu complet care merge de la căldură la frig.

Descoperirea se vedește, de altfel, de mare importanță nu numai pentru previziunile pe termen lung, ci și pentru elucidarea misterului ultimei mari „ere glaciare” în cursul căreia America a fost acoperită de ghețari cu o grosime de câțiva kilometri. Era glaciara terminată acum circa zece mii de ani pare să fi fost ultima dintr-o serie de glaciațiuni începute acum vreun milion de ani. Asupra cauzelor care au dus la topirea și la dispariția ghețarilor în cursul acestei perioade se pot face evident numai supoziții, după cum nimic nu poate contrazice teza că actuala epocă temperată ar fi numai o pauză între două glaciațiuni.

Oricum, însă, pe baza ciclurilor de 13 000 de ani „înregistrate” în carota de gheață groenlandeză, se deduce că perioada cea mai caldă din ciclul în care ne aflăm a fost cu circa 4 000 de ani înaintea erei noastre. Viitoarea perioadă toridă ar urma astfel să aibă loc cam prin anul 9 000 de la începutul erei noastre. Nu se poate totuși ști când va începe perioada rece care o va preceda și dacă în cursul ei ghețarii vor acoperi Europa așa cum s-a întâmplat în timpul erei glaciare.

Cercetătorii care au procedat la analiza amintită cred că pot afirma că ciclurile de 13 000 de ani trebuie puse în legătură cu schimbările pe care le suferă axa de rotație a Pământului, schimbări care se produc la intervale de timp similare.

Până acum, transformările climatice survenite în vremurile cele mai depărtate de noi erau măsurate, în special, prin datarea înaintării și retragerii ghețurilor. Dar niciuna din metodele utilizate nu îngăduise să se obțină o înregistrare atât de exactă a schimbării temperaturii cum a rezultat din studiul carotei de gheață din Groenlanda.

De altfel și evenimente climatice consemnate de istorie concordă cu datele obținute prin analiza carotei de gheață groenlandeze. Raportul dintre izotopii oxigenului, așa cum a fost el revelat de analiza lungii carote cercetate, a semnalat, de pildă, o perioadă optimă din punct de vedere climatic consemnată între 1920 și 1930, perioada mai rece din cursul secolului al XIX-lea și „mica eră glaciară” din secolele XVI și XVII. O perioadă temperată cuprinsă între anii 500 și 1150 din era noastră ar fi permis vikingilor să se instaleze în Islanda și Groenlanda.

Stratul de gheață care acoperă Groenlanda e mereu erodat de dedesubt și, tot așa, mereu acoperit de noi zăpezi, ceea ce face ca fiecare strat de zăpadă să coboare treptat spre fund. Este o călătorie care durează 100 000 de ani. Carota de gheață prelevată cuprinde astfel straturi de zăpadă înghețată din ce în ce mai vechi. Principala problemă pe care au vrut s-o rezolve specialiștii a fost aceea a determinării vârstei stratului de gheață de la diferite adâncimi. Ei au găsit însă o formulă care se bazează pe aplatizarea progresivă a fiecărui strat al ghețarului, pe măsură ce el se apropie de suprafața stincoasă.

Partea cea mai adâncă a ghețarului groenlandez dezvăluie „istoria climatică” a unei epoci mai vechi chiar decât 100 000 de ani. Foarte interesantă va fi, fără îndoială, confruntarea datelor astfel obținute în Groenlanda cu cele ce vor rezulta din analiza unui carotaj făcut anul trecut în Antarctica. Acest examen va permite o comparație între istoria climatică a celor două emisfere și va contribui desigur la o și mai mare limpezire a cauzei glaciațiunilor și a ritmului apariției și dispariției lor.

BIOLOGIE

„Marșienii” printre noi

Întrebându-se, din timpuri îndepărtate, dacă există și alte lumi „locuite”, oamenii și-au spus fie că lucrul este cu totul improbabil, căci presupune prea multe coincidențe, fie că, având în vedere dimensiunile Universului, el nici nu poate fi pus la îndoială. Ambele opinii erau pure speculații. Acum, însă, situația s-a schimbat. O dată cu progresul explorării spațiale, problema vieții extraterestre a devenit obiect de ipoteze. Cu alte cuvinte ea este abordată în mod concret, incitând la verificarea experimentală. Evident, fantezia va pierde de pe urma acestor tendințe, fiind nevoită să renunțe la întâlnirea cu „omuleții verzi”, căci pentru început cercetările se vor limita la sistemul nostru solar.

Totul ne spune că pe Pământ viața a început foarte de timpuriu. În cele mai vechi roci sedimentare (3,2—3,5 miliarde de ani) au fost găsite fosile de alge unicelulare, ceea ce confirmă că primele forme de viață au apărut la câteva sute de milioane de ani după formarea planetei noastre. Lucrurile trebuie să se fi petrecut la fel pe orice planetă aflată în condiții asemănătoare. Cum Galaxia noastră, care este poartă ca dimensiuni, numără aproape o sută de miliarde de sisteme planetare, viața ar trebui să fie foarte răspândită în Univers. Dar cea mai apropiată stea care pare să prezinte interes din punct de vedere biologic se află la 10 ani-lumină. Chiar cu o navă propulsată de energia obținută prin fuziunea nucleelor de hidrogen — sistem deocamdată inexistent — călătoria dus-întors ar dura 200 de ani...

Pentru moment și dintre planetele surori sint lăsate de-o parte cele periferice, cercetările îndreptându-se asupra lui Venus, Marte, Jupiter și Saturn. Condițiile de mediu de pe cele dintîi sint destul de bine cunoscute grație in-

formațiilor furnizate de sondele Venus și Mariner. „Simulind” în laborator aceste condiții se poate conchide ce forme de viață ar fi compatibile cu ele.

Venus este caracterizată printr-o atmosferă conținând aproximativ 80 la sută bioxid de carbon, prin presiuni în jurul a 100 de atmosfere și prin temperaturi de câteva sute de grade. În laborator s-a constatat că mai multe alge terestre rezistă chiar la concentrații de 100 la sută bioxid de carbon. Una din ele, *Chlorella vulgaris* a crescut încet, dar constant timp de 200 de zile, adică cît durează o zi pe Venus. În schimb, plantele mai evaluate nu au supraviețuit. Experiențele urmează să fie repetate la presiuni ridicate. De altfel, și pe Pământ există microorganisme, descoperite în fundul oceanului, care mor la presiunea „normală”, căci nu se simt la largul lor decât la presiuni de 700—1 000 de atmosfere.

În ce privește traiul la temperaturi neobișnuite, avem exemplul gheizerelor din parcul Yellowstone. Dacă animalele, inclusiv protozoarele, nu suportă mai mult de 50°C, ciupercile rezistă până la 60°C și unele alge albastre-verzui până la 75°C, cînd prezintă nivelul maxim de fotosinteză. Bacteriile se înmulțesc chiar la 95°C, adică deasupra punctului de fierbere a apei, care la Yellowstone se situează la 92°C.

Eventualii „marșieni” trebuie să fie adaptați la o presiune extrem de mică, la variații de temperatură de 100 de grade între zi și noapte, să nu aibă nevoie de oxigen și să nu se sînchisească de razele ultraviolete, care nu sînt oprite acolo de nici un ecran de ozon. Experiențele efectuate în asemenea condiții au dus la rezultate surprinzătoare. Diverse microorganisme au supraviețuit luni de zile la cicluri de temperatură de -60° până la +20° și la puternice radiații ultraviolete. După câteva cicluri unele bacterii au început să se înmulțească, iar descendenții lor s-au dezvoltat în condiții și mai aspre.

Alte experiențe au arătat că nici măcar plantele superioare nu au nevoie de aerul care nouă ne e indispensabil. Fa-

În atmosfera lor extrem de săracă în oxigen, castraveții „marșieni” (stînga) suportă un ger de -10°, pe cînd cei terestri (dreapta) se ofilesc la 0

solea crește cu 5 la sută oxigen, chiar dacă procesele chimice interne i se modifică. Menta progesează mai bine într-o atmosferă cu 10 la sută oxigen decât în aerul obișnuit, iar semințele de castraveți cultivate în oxid de fier nu reclamă decât o presiune de 1/60 atmosfere. În fine, secara, mazărea, ceapa, roșiile, orezul și sorgul s-au dovedit capabile să încolțească într-un amestec variabil de azot și oxizi de azot care erau socotiți ostili vieții. La rîndul lor, lichenii au acceptat razele ultraviolete în doze de 4 000 de ori mai mari decât cele de pe Pământ și o radiație gamma de 500 000 rad, adică de 1 000 de ori doza mortală pentru om.

Mai mult, s-a constatat că: lipsa de oxigen sporește rezistența la frig a multor plante. Fenomenul este cu atât mai interesant cu cît plantele respective nu au suportat decât combinația dintre cei doi factori. Supuse unui singur au succombat.

Specialiștii au urcat însă și mai sus pe scara evoluției. Rîmcele, gândacii de bucătărie, tarantulele și broaștele țestoase au devenit — fără voia lor — marșieni amatori. Pînă acum toate „conștiințele” au fost cîștigate de broasca țestoasă care s-a adaptat la atmosferele cele mai variate, (conținînd între 0 și 100 la sută oxigen), la presiuni coborîte și ridicate, la frig și la razele ultraviolete. Un specimen a trăit peste

știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

trei luni la o zecime din presiunea normală — ceea ce corespunde cu 17 000 m altitudine — și într-o atmosferă cu 2 la sută oxigen, continuînd să înoate și să se plimbe imperturbabil.

Este deci evidentă plasticitatea organismelor care, deși în cursul unei evoluții de 4 miliarde de ani s-au adaptat la condițiile speciale ale mediului terestru, sînt capabile să supraviețuiască într-o ambianță mai mult sau mai puțin marșiană. Este greu de crezut că o evoluție tot atît de lungă n-ar fi putut găsi, în condițiile specifice ale altei planete, „soluții” biologice eficiente. Suplețea vieții o dată născute a fost de altfel confirmată de o descoperire neobișnuită făcută pe Pământ acum cîțiva ani. Lîngă zidul unui castel din Țara

Galilor a fost găsită o ființă microscopică, cu diametrul de 5 micrometri, adaptată la o atmosferă de gaz metan și amoniac amestecată sau nu cu oxigen. Ea nu a putut fi identificată cu vreo specie cunoscută. Scurt timp după aceea s-a anunțat că roci canadiene cu o vechime de două miliarde de ani dăduseră la iveală cea mai veche fosilă, care a fost botezată *Kakabekia umbellata*. Mare a fost mirarea cercetătorilor cînd și-au dat seama că microumbrela fosilă era identică cu cea de la poalele castelului englez. Firele s-au înnodat și s-a putut afirma că microorganismele începuseră să se dezvolte pe Pământ atunci cînd atmosfera acestuia devenea, din „reductoare”, „oxidantă”, adică atunci cînd se compunea din amoniac, gaz metan și vapori de apă, fără să conțină oxigen liber. Or, această atmosferă primitivă a existat probabil și pe Marte la începutul istoriei sale și, după cît se pare, există astăzi pe Jupiter și Saturn. Marte a pierdut-o din cauza cîmpului său gravitațional foarte slab; celelalte două o posedă încă datorită masei lor. Iar *Kakabekia umbellata* care, pe planeta noastră, încheie ciclul evoluției, ne poate purta prin tot sistemul solar... Marte este într-un fel un Pământ epuizat, în timp ce Jupiter apare ca un Pământ în devenire. La un anumit nivel al atmosferei lui extrem de dense, tempe-

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

raturi de 0° pînă la 80° ar putea să favorizeze formarea unor uriași „nori” de materie organică și chiar a unor organisme primitive.

CHIMIE

Șah la plumb

Scriitorii romani Pliniu și Petronius au relatat trista istorie a unui meșteșugar foarte priceput care a fost decapitat pentru că descoperise secretul fabricării unor vase transparente și incasabile. Împăratul Tiberiu socotea că în felul acesta se împiedica deprecierea metalelor obișnuite, care ar fi fost cu siguranță abandonate în favoarea noului și misteriosului material. Poveste sau realitate? Nu se știe. În orice caz materiale cu proprietățile de mai sus nu au intrat în producția industrială decît spre finele secolului trecut.

În 1863 doi industriași au oferit un premiu important celui care va pune la punct o substanță artificială care să poată înlocui fildesul la fabricarea bilelor de biliard. Doi ani mai tîrziu premiul a revenit fraților Hyatt care creaseră celuloizul. Dar descendenții celuloizului au început să fie socotiți... materiale de substituție, devenind de sine stătători abia după aproape un secol (1945).

Inventată relativ recent, polietilena deține un loc preponderent în industria materialelor plastice și în dezvoltarea acesteia. După condițiile de presiune și temperatură la care se obține (prin polimerizarea etilenei), are o densitate mai mică sau mai mare. Cea de-a doua „varietate” se bucură de mai multă apreciere, întrucît este rigidă, excepțional de rezistentă la șoc și la fisurare, impermeabilă la gaze și vapori. Structura moleculară foarte regulată îi ușurează prelucrarea și evită scorajirea. În plus, îi permite să reziste la o foarte largă gamă de temperaturi, să-și păstreze dimensiunile, să rămînă insensibilă la atacurile substanțelor chimice și o face inofensivă pentru Țesuturile vii și produsele alimentare.

Toate aceste calități explică adevărata invazie a polietilenei de mare densitate în toate ramurile producției industriale și multitudinea aplicațiilor ei în viața de toate zilele, de la „sticlele” de lapte pînă la piesele mecanice cele mai complexe, trecînd prin tablourile de bord și rezervoarele automobilelor. Consumul de polietilenă crește anual cu 20 la sută. Se pare că peste șapte ani se va consuma mai multă polietilenă, cu densitatea sub 1, decît cel mai greu metal obișnuit — plumbul.

PSIHOLOGIE

Cum stați cu perspicacitatea?

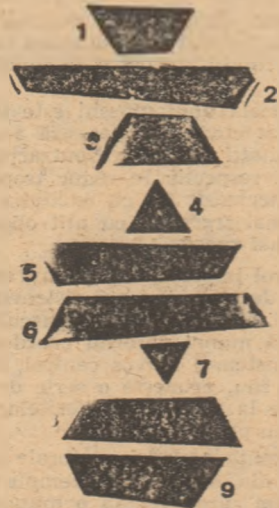
Perspicacitatea a fost definită ca o aptitudine complexă de a sesiza realitatea. Această funcțiune pune global în mișcare toate resorturile psihologice: atenția, asociația, abstractizarea, memoria, raționamentul etc. Este vorba de a desprinde esențialul lucrurilor, de a ne da seama ce putem folosi din ele, de a face legături utile, de a găsi raporturi necunoscute. Mai pe scurt, perspicacitatea — „copil teribil” al inteligenței — constă dintr-o serie de operații mentale care duc la rezolvarea unor situații neașteptate.

În testul care urmează perspicacitatea este abordată mai ales sub raport „geometric”. Pascal a arătat într-o definiție — rămasă clasică — în ce constă „l'esprit géométrique”. Spiritul geometric construiește cu linii, cu forme, cu precizii matematice, simțindu-se în largul său în probleme de analiză și sinteză. Vă propunem deci să rezolvați în 10 minute cele 7 exerciții „figurate” de mai jos. Succesul pe care îl veți obține în diferitele încercări, rapiditatea și calitatea soluțiilor pe care le veți găsi vă vor da o imagine a perspicacității dv.

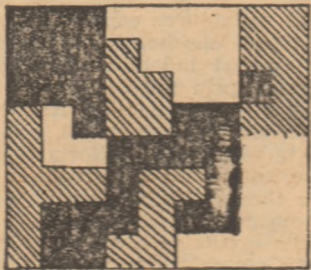
1) Adăugați acestei figuri cinci linii drepte pentru a obține 8 triunghiuri egale (2 minute).

2) Priviți cu atenție timp de 30 secunde fragmentele de mai jos și apoi, „pe dinafară”, în 30 secunde, scrieți ordinea în care trebuie așezate pentru a obține un romb (folosind cifrele cu care sînt numerotate). Dacă ați omis vreunul, nu-l mai puteți adăuga ulterior!

3) Priviți timp de 30 de secunde, fără să măsurați aceste suprafețe: negre, albe și hașurate. Care e cea mai mare și care e cea mai mică? Vedeți cumva două care vi se par egale?

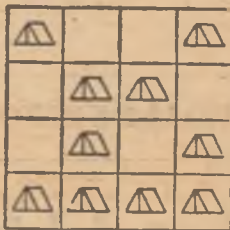
4) Folosindu-se patru linii drepte, cercul de mai jos a fost împărțit în 10 fragmente. Construiți un alt cerc și, folosind tot patru linii drepte, obțineți 11 fragmente (2 minute)

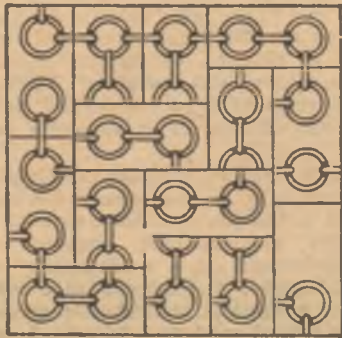
5) Numărați în gînd (fără a folosi vîrful creionului sau stiloului) cîte stele de mare au fost depuse pe țârm: (30 secunde)

6) Aranjați cele zece corturi de mai jos în așa fel încît în primul rînd orizontal să fie tot atîtea cît în primul rînd vertical; în al doilea rînd orizontal tot atîtea cît și în al doilea rînd vertical și așa mai departe. În sfîrșit, pe cele două mari diagonale trebuie să fie același număr de corturi (2 minute)

7) Tăiați dreptunghiurile cu verigi și aranjați-le în așa fel încît să apară un lanț neîntrerupt (2 minute)

(Citiți răspunsul în pag. a 11-a)

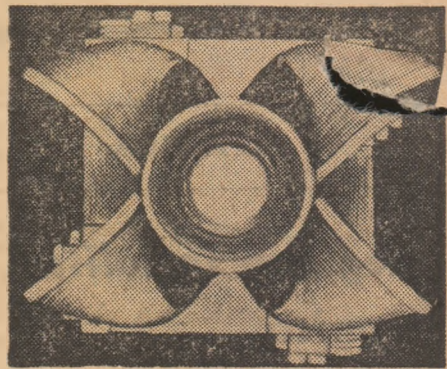
FIZICĂ

Magnetul și apa la intersecția unor surprize

Oamenii de știință au constatat de mult că apa în sine este o substanță neobișnuită. La prima vedere această afirmație ar putea părea ciudată. Doar găsim apă la fiecare pas! Și apoi fiecare celulă a organismului nostru conține soluții nutritive dizolvate în apă. Singele uman e compus în proporție de nouă zecimi din apă. Rinichii noștri

conțin și ei multă apă uneori chiar în proporție de 80 la sută. Mușchii sînt făcuți din 75 la sută apă. În ficat există 70 la sută apă. Pînă și oasele conțin „miraculosul” lichid în proporție de 30 la sută. Fiecare om înghite în cursul vieții circa 25 tone de apă.

La rîndul său, progresul tehnicii presupune și el un consum mereu sporit de apă. De aceea, în clipa de față se caută febril noi resurse de apă iar în multe regiuni ale globului se desfășoară o vastă campanie pentru economisirea ei, pentru purificarea apelor reziduale. Mai puțin cunoscută deocamdată este însă o altă cale de utilizare rațională a apei, anume modificarea unor însușiri ale ei.

În această sau altă formă, magnetul combinat cu apă deschide aceleași perspective promițătoare

Printre procedeele de schimbare a proprietăților apei în vederea folosirii ei economicoase în industrie cităm tratamentul cu cîmpuri magnetice. La început, magnetizarea apei era folosită numai ca mijloc de luptă împotriva pietrei care se formează de obicei pe pereții cazanelor cu aburi. Cînd însă au fost cercetate mai atent posibilitățile de extindere a metodei s-a văzut că tratarea magnetică a apei se află într-o strînsă conexiune cu cîteva efecte fizice cu totul noi și că ar putea aduce foloase incommensurabile în cele mai diverse ramuri ale economiei.

În industria minieră, de pildă, tratamentul magnetic al apei este experimentat acum în cele mai diverse scopuri ca: îmbunătățirea preparării minereurilor prin flotație, curățirea apelor reziduale, captarea pulberii de cuarț în scopul asanării condițiilor de muncă etc.

Apa prelucrată magnetic nu formează, cum am mai spus, piatră pe pereții cazanelor cu aburi, ci un praf fin care se spală cu multă ușurință. Mai mult, această apă poate dizolva chiar piatra formată anterior. În industria zahărului ea reglează procesul de cristalizare a acestui produs, în chimia polimerizării și alte procese diferite ca formă dar asemănătoare ca dependență de structura apei. Țevile prin care Țițeiul amestecat cu apă urcă din adîncuri la suprafață se infundă de obicei cu diverse săruri. Pentru prîntîmpinarea acestui fenomen au început a fi utilizați tot magneți. Dacă este supusă „magnetizării”, apa folosită la fabricarea betonului sporește considerabil viteza de întărire a acestuia și rezistența.

Și mai ademenitoare sînt, după părerea specialiștilor, perspectivele noului tratament al apei în biologie. Dar în acest domeniu cercetările mai continuă.

În general nu e ușor de spus azi ce va aduce omenirii dezlegarea pînă la capăt a misterului „magnetizării” apei. Un lucru este însă cert, anume că există destule date incontestabile care îngăduie oamenilor de știință să afirme că tratamentul magnetic al apei poate afla aplicații de mare însemnătate în foarte multe domenii economice importante. De aceea se și spune tot mai des că magnetul și apa se află în momentul de față la intersecția unor surprize.

Raționalizarea accidentelor

RUANDA

Țara fără sate

Dacă malurile nu i-ar fi străjuite de palmieri lacul Kivu, aflat la hotarul dintre Ruanda și Congo, ar părea un fiord norvegian. E înconjurat de vulcani activi, care adaugă, cu fiecare erupție, o nouă peninsulă sau promontoriu ori dau naștere unor golfuri și golfulețe, schimbând mereu linia malurilor. Din apele cristaline se ivesc insule presărate cu arbori stufoși.

Dimineața, când zorile mijesc îndărătul munților, oglinda lacului e de un verde sumbru. Apoi, razele soarelui încep să o străpungă și ea se colorează în albastru și verde de smarald, pare mai blândă, mai ospitalieră. Spre seară asfințitul îi conferă o nuanță aurie, reflexele-i sclipitoare pătrund pînă în fundul golfulor și în cele din urmă inundă toată suprafața lacului, colorînd-o în purpurii.

În munții de pe malul lacului circulă o legendă care spune că soarele își are sălașul în lacul Kivu. El încălzește fundul lacului, iar pământul incandescent, amestecîndu-se cu apa, caută o ieșire. Atunci gigantul semizeu Congo, care trăiește sub pământ (cel mai mare vulcan din preajma lacului Kivu se numește Nyiragongo, ceea ce înseamnă „mama lui Congo”), poruncește binevoitoarelor spirite ale strămoșilor să deschidă craterul vulcanului. „Așa încep erupțiile, spun localnicii. Iar în nimbul roșu care se înalță seara deasupra vulcanului Nyiragongo se reflectă soarele adormit”.

Lacul Kivu e un paradis pentru turiști nu numai pentru că e cel mai frumos dintre marile lacuri africane, ci și pentru că e singurul ale cărui maluri n-au fost „adoptate” de crocodili, iar apele-i nu-i sînt contaminate de paraziți nocivi omului. Geologul francez Raymond Devis, care locuiește în această regiune de mai bine de 40 de ani, mi-a spus că între 350 și 480 metri adîncime apele lacului conțin o imensă cantitate de gaz carbonic și metan. Așa se explică de ce nu are lacul paraziți.

Concentrația de gaze naturale de pe malul lacului crește continuu. Rezervele de metan, de pildă, ating 50—60 miliarde de metri cubi și ar putea impulsiona industria. Deocamdată, însă, imensele rezerve nu alimentează cu combustibil decît fabrica de bere din Kisenyi, cea mai mare întreprindere industrială din Ruanda. Recent, guvernul Ruandei a propus țărilor vecine construirea, în cadrul unei cooperări regionale, a unei uzine metalurgice ce ar putea fi alimentată cu energie electrică din Congo și minereuri din Uganda, metanul din Kivu servind ca agent de oxidare. Se discută, de asemenea, despre utilizarea gazelor naturale pentru dezvoltarea industriei chimice. Dar, deocamdată, toate acestea sînt numai proiecte.

Guvernul nu are la dispoziție fondurile necesare pentru a pune în valoare bogățiile naturale ale țării. Cei 70 de ani de stăpînire colonială au lăsat urme adînci. Depărtarea de ocean și munții au izolat-o de lume, iar colonialiștii — mai întii germanii, apoi belgienii — n-au făcut nimic ca să o ajute să iasă din această izolare. Pînă la dobîndirea independenței, Ruanda nu avea nici un kilometru de cale ferată sau de șosea. Iar în ce privește nivelul de dezvoltare economică, se situa pe unul din ultimele locuri pe

continent. N-avea nici măcar capitală proprie. Bujumbura, fosta reședință a teritoriului sub tutelă, se afla în statul vecin Burundi. În 1962, cînd și-a dobîndit independența, Ruanda a pornit deci de la zero.

Peisajul e dominat de o puzderie de coline, acoperite cu arbuști de cafea. În Ruanda nu există sate. Fiecare colină aparține uneia sau mai multor familii de țărani. Cînd un ruandez e întrebă unde locuiește sau unde s-a născut, răspunde: „Pe colina cutare...” Odinioară existau chiar „șefi de coline”, un fel de decani de vîrstă, dar și acum colina e oficial recunoscută ca unitate administrativă de bază. Statutul partidului de guvernămînt Parmehutu cuprinde noțiuni ca „comitet de colină”, „organizație de colină”.

Am străbătut cu mașina drumul pînă

Toboșarii din Ruanda sînt celebri

la Nyanza, vechea reședință a regilor, aflată la o sută de kilometri de Kigali, capitala țării. În virful fiecărei coline se pot vedea cîteva colibe cu acoperiș ascuțit, în care locuiesc agricultorii. Ogoarele și plantațiile urcă în terase. Cafeaua, principala cultură de export, furnizează 60 la sută din veniturile țării. Plantațiile de cafea se află în special în vest, de-a lungul lacului Kivu. Dar sînt numeroase și în centrul țării.

Cînd se aud lovituri de topor și trosnet de crengi ce se rup, înseamnă că se taie arbuști de cafea bătrîni. În Ruanda există peste 35 000 000 de arbuști de cafea, dintre care mulți au fost plantați de o bună bucată de vreme. Planul de stat prevede ca peste cinci ani producția de cafea să ajungă la 20 000 de tone, ceea ce n-ar fi greu dacă ținem seama că în 1959 s-au obținut 17 000 de tone. Dar un mare număr de arbuști au îmbătrînit și nu mai rodesc. Din care cauză, în 1966 abia s-au recoltat 10 000 tone de cafea. Totuși nu e chiar atît de ușor să determini un țaran să taie un arbust, care tot îi mai oferă ceva, și să-l înlocuiască cu un altul care va rodi abia peste cinci sau șapte ani. Din ce să trăiască omul între timp? Un cultivator care locuiește pe o colină izolată nu-și poate permite acest lux. Dar acolo unde țăranii sînt susținuți de Uniunea cooperatistă care le cumpără cafeaua și le furnizează obiecte de primă necesitate, unii dintre ei acceptă să taie totuși cîteva arbuști bătrîni și să-i înlocuiască cu alții tineri.

Pe alocuri, în văi, se zăresc crîmpeie verzi de orezării. Cultura orezului e de altfel foarte promițătoare în Ruanda. Pentru 1970 se prevede ca orezăriile să ocupe o suprafață de o mie de hectare; dar și ceaiul și bumbacul trebuie să devină importante produse de export.

Cu toate acestea, colinele, care conferă țării un farmec deosebit, pot constitui un serios obstacol în calea dezvoltării agriculturii. Căci ce fel de mașini pot ara terenurile de pe versantele abrupte? Ici-colo s-a încercat a se recurge la tractoare, dar arăturile au dus la eroziuni. La rîndul lor ploile toren-

țiale spală humusul care mai înainte, deși în cantitate mică, îi hrănea totuși pe țărani.

Mari suprafețe de pămînt sînt acoperite cu pășuni. Tribul tutsis, alcătuit din oameni foarte înalți (indivizii de doi metri înălțime nu sînt excepții), se indeletnicește aproape în exclusivitate cu creșterea animalelor. (În regiunile locuite dintotdeauna de tutsis, aflate în preajma orașului Kibuye de pe malul lacului Kivu, se întîlnesc și inși care au 2,30 metri înălțime sau mai mult). Vitele lor sînt un soi de vaci grase, leneșe, cu coarne imense, avînd uneori o anvergură de trei metri, în formă de liră.

Pentru tutsis vaca e un animal sacru. Și încă într-o asemenea măsură încît după ce cunoști felul de trai al acestei populații, te vezi pus în dilemă, căci nu mai poți spune cu toată certitudinea dacă vacile există pentru binele oamenilor sau dacă oamenii trăiesc ca să aibă grijă de vaci. Într-o situație similară m-am găsit și eu. În timp ce ne aflam aproape de Ruhengeri, o citire de vaci traversa șoseaua exact prin fața noastră. Mașina a atîns ușor unul din frumoasele exemplare cu coarne lungi. Din mijlocul cirezii a țîș-

DANEMARCA

Va mai ataca Neptun ?

De o parte și de alta a șoselei se întindea, cît vedeai cu ochii, țărmul. Nisipul argintiu, spălat de valurile cenușii ale Mării Baltice, sclipea timid sub razele reci ale soarelui autumnal, iar deasupra mării lunecau iute nori de culoarea ardeziei — urme ale unei furtuni care abia se potolise. Acum o sută de ani splendida plajă și cîmpia netedă ca o masă, tăiată în pătrățele egale, cultivate cu legume sau acoperite cu căsuțe multicolore, făceau încă parte din mare. Dar spre deosebire de olandezi, danezii n-au trebuit să smulgă ceastă porțiune stîbiilor mării. Baltica le-a dăruit-o de bună voie, retrăgîndu-se pe neașteptate spre răsărit. Deși de atunci marea n-a mai avut, se pare, nici o pretenție la teritoriul pierdut, prudenții danezi s-au pregătit totuși pentru un eventual atac al lui Neptun: de-a lungul coastei estice a insulei Falster a fost construit un dig nu prea înalt, dar foarte puternic.

Karl Hafström, insoțitorul meu, s-a aplecat cu o mișcare bruscă și și-a scuturat nisipul din saboții de lemn (încălțăminte tradițională a țăranilor scandinavi), după care ne-am îndreptat grăbiți spre mașină. Karl socotea ca o datorie a lui să arate cît mai repede oaspetelui toate vi țulele insulei, între care la loc de frunte se află și plaja lungă de cincizeci de kilometri. Am poposit o clipă și la căsuța de vară a lui Hafström, o construcție ușoară de lemn care înghetase bocnă. Insoțitorul meu mi-a vorbit în treacăt despre prețuri și despre alte amănunte ale vieții în sezonul turistic. Deși n-a devenit încă o ramură a economiei din Falster, businessul turistic s-a integrat totuși în sfera de interese a multor insulari, ale căror principale indeletniciri sînt încă agricultura și legumicultura.

Din cauza unor condiții specifice, între care și subsolul sărac, Danemarca a pășit pe calea dezvoltării industriale mai tirziu decît vecinii ei. Acum acest proces e în plină desfășurare, încît în agricultură lucrează numai 12 la sută din populație. Dar, în genere, Danemarca continuă totuși să aibă un pronunțat caracter agrar. Producția fermierilor danezi constituie 40 la sută, iar uneori chiar jumătate din valoarea exporturilor țării.

În Falster nu prea poți afla multe lucruri despre problemele generale ale agriculturii daneze. Insula e mică (pe teritoriul ei se află numai doi la sută din numărul total al fermelor, iar suprafața de pămînt lucrată nu atinge nici unu la sută din terenurile agricole ale țării) și are un profil specific. Predomină sfecla de zahăr, care furnizează jumătate din recolta obținută pe întreg teritoriul țării. O altă particularitate e că aproape toată producția agricolă a insulei e destinată aprovizionării capitalei.

Prețurile de achiziționare a produselor agricole sînt unul din cele mai abile mecanisme economice ale Danemarcei. Ele se stabilesc în avantajul marilor gospodării, deși sînt reglementate în funcție de o sumedenie de diverse alte considerente, începînd cu nivelul prețurilor pe piețele străine și pînă la volumul alocațiilor guvernamentale. Așa se face că un fermier care poate furniza anual 150 000 litri de lapte obține pentru produsele lui un preț mult mai mare decît cel care desface pe piață numai 15 000 de litri. Această politică a prețurilor contribuie la procesul de dispariție a micilor gospodării, de concentrare a producției în mina unor mari proprietari.

Agricultura daneză, și în primul rînd creșterea animalelor, se caracterizează printr-o mare productivitate. Cu cele cinci milioane de locuitori ai ei Danemarca obține produse animale ce ar putea satisface necesitățile unei populații de 15 milioane. Încă la sfîrșitul secolului trecut, în toată țara au luat ființă organizații pentru ameliorarea raselor de animale, care există și acum. Organizațiile au o rețea de stațiuni de animale obișnuite și de prăsilă, controlînd aproape 60 la sută din șeptelul cornutelor mari al țării. Acest control, plus tradiționala conștiințiozitate și hărnicie a țăranilor danezi asigură în mare măsură sporul necesar de producție. Dar acum acest spor nu prea-i mai bucură, într-un fel, pe danezi. Intrucît în ultimul timp posibilitățile de export ale Danemarcei au scăzut simțitor.

G. Deinichenko

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Un adăpost sigur

S. Kulik

Reinnoiți din timp abonamentele la

veac nou

vă oferă informații de actualitate,
noutăți științifice și tehnice,
articole documentare,
reportaj și literatură,
teatru, cinema, modă, sport,
varietăți și umor,
sfaturi practice
SAPTĂMINAL ÎN 12 PAGINI

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R. și de către factorii poștali. Costul unui abonament anual este de 40 lei.

Evadații

(Urmare din pag. IV)

începură să cadă. Din pădure răsună și un țâcănit de armă. Ne-am oprit.

— Inapoi, la avion! am strigat.

Ne îndreptarăm spre Heinkel ca spre casă. Era fortăreața noastră. De acolo nimeni nu ne putea scoate; aveam o mitralieră, un tun, o armă automată și multe cartușe. Am preluat comanda „garnizoanei“. Dacă vom fi atacați de fasciști, trebuia să-i lăsăm să se apropie cât mai mult și apoi să tragem.

Ultimele gloanțe urma să le păstrăm pentru noi.

Printre copaci se zăreau niște siluete. Pe un drumeag se opri o mașină din care coborîră câțiva soldați și se împrăștiară în jur. Așteptarea și frigul ne paralizaseră mințile și picioarele. Eu eram lângă mitralieră. Câțiva soldați se îndreptară spre avion, dar nu trăgeau. Să fie de-ai noștri? Nu eram sigur. Totuși am ridicat cît am putut mai sus țeava mitralierei, ca să se vadă că nu eram dușmani.

— Fasciști, predați-vă! răsună deodată un ordin din pădure.

— Nu sintem fasciști!

— Am evadat din prizonierat. Sintem sovietici — am răspuns.

— Dacă nu sinteți fasciști, atunci să vină unul din voi încoace.

Limba maternă, frați de-ai noștri. Am sărit din avion și am alergat în întîmpinarea lor. Hainele și înfățișarea noastră erau elocvente. Soldații se grăbiră să ne sprijine, pentru că noi cădeam unul după altul. Ne-au dus apoi direct la popotă. Acolo ne-am pierdut controlul. Foamea, epuizarea își spusera cuvîntul. Ne-am repezit la masă. Am înșfăcat cu mîna ca niște sălbatici bucăți de carne, pine și am început să înfulecăm lacomi.

— Ce faceți? Oprite-vă! — se auzi deodată un strigăt. Spre noi se îndreptă o femeie, medicul unității.

— O să muriți! continuă ea. Dar în zadar. Nimeni nu ne putea opri. Deveniserăm furioși, începuserăm să simțim gustul mîncării.

— Dragii mei, o să muriți dacă mai continuați! ne spuse cu blîndețe, aproape plîngînd, doctorița.

— Pilotul să vină la comandant! strigă deodată un ofițer.

Comandantul, un maior tînăr, frumos, cu decorații pe piept mă privi tăcut o clipă. I-am povestit prin cite trecusem.

— Bei? mă întrebă el la un moment dat!

— Beau, am răspuns bucuros.

Am ridicat paharele, am ciocnit și băutura mă arse ca focul. Am vrut să tușesc dar n-am putut. Mi-am pierdut cunoștința. Peste două sau trei zile am fost transportat, împreună cu alți bolnavi grav, la spital.

Au trecut cîteva săptămîni. Pe la sfîrșitul lui martie, în salonul unde se aflau Deviatsev, Krivonogov și Emeț se iviră ceilalți tovarăși ai lor, complet echipați. Plecau cu toții pe front. Despărțirea a fost emoționantă. Numai unul singur a scăpat însă cu viață. Pe ceilalți, crudele, nemiloasele gloanțe nu i-au cruțat.

Zborul pe Heinkel a fost pentru Deviatsev ultimul din cariera lui de pilot... Acum el conduce pe Volga o motonavă de tip Raketa.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

IONESCU MIHAIL — Galați: 1) Impotriva calozităților și bătăturilor, după o baie cu apă caldă, aplicați următoarea soluție: Rp. Acid salicilic 4,0 g, acetonă 4,0 g, colodiu q.s. ad 15,0 g. Se aplică local pe bătătură în fiecare noapte și se acoperă cu bandă de emplastru adeziv. Se îndepărtează emplastrul dimineața. Se repetă pînă ce dispăre bătătura. 2) Această roșeață din obraji — care nouă nu ni se pare „dezgustătoare“ sau „neplăcută“ — se explică prin rolul pielii în mecanismul de termoreglare. Acțiunea frigului produce un reflex vasoconstrictor, prin care se împiedică o pierdere mai mare de căldură. La acțiunea căldurii, se pro-

CU PRILEJUL ANULUI NOU
UNIUNEA CENTRALĂ
A COOPERATIVELOR
DE CONSUM
ȘI ORGANIZAȚIILE
SALE
VĂ UREAZĂ LA MULȚI ANI!

Cum stați cu perspicacitatea?

RĂSPUNSURI

1)

2) : 4, 3, 8, 6, 2, 5, 9, 1, 7.

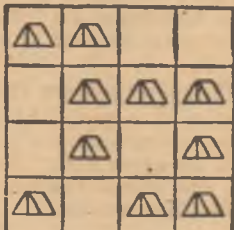
3) Suprafața neagră este cea mai mare, iar cea albă e cea mai mică. (Împărțind suprafața în 72 pătrățele, partea neagră ar totaliza 26, cea albă 22 iar cea hașurată 24).

4) Iată una din soluțiile posibile:

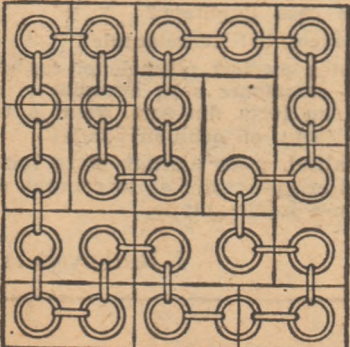

5) Sint 11

6)

7)

I.I.S. „11 Iunie“
Galați
Str. M. Kogălniceanu
Nr. 16
produce și livrează
fără repartiții următoarele
produse:
— Găleți zincate, paturi pentru copii, paturi tip spital, internat etc., timplărie metalică (uși, ferestre), casmale, lopeți, greble.

duce dimpotrivă un fenomen de vasodilatare, cu un aflux de sînge arterial intensiv și care produce și o iradiere mai mare de căldură, de unde „bujorii“ fierbinți din obraji în special la cei ce trăiesc în aer liber.

D. C. — București: Slăbirea accentuată a copilului dv. se poate datora unor cauze foarte variate (pulmonare, digestive, viermi intestinali etc. etc.). Iată de ce sintem de părere ca, înainte de a prescrie obișnuitele medicamente pentru „poftă de mîncare“ sau „îngrășare“, să consultați un pediatru, pentru a elucida cauza acestei accentuate scăderi ponderale. În acest sens vă sfătuim să vă adresați unuia dintre specialiștii policlinicii speciale din str. Negustori.

COJOCARU — București: 1) Homeopatia este o metodă de tratament care se bazează pe reacțiile naturale biologice stimulate de doze foarte mici de medicamente care îndeplinesc rolul unor „informatori“ ai organismului. Ea se bucură la ora actuală de o adevărată „renaștere“ — laboratoare, chiar facultăți specializate îi sînt dedicate în Anglia, Mexic, S.U.A., Brazilia. 2) Efortul muscular la tricotal este — verificat! — la fel de mare ca și la dactilografiere. Nu e mai puțin adevărat că încă „de pe vremea bunicii“ s-a recunoscut tricotalului o valoare tranchilizantă. De curînd am aflat că neuropatologul american Brown aplică „andreloterapia“ chiar și... bărbăților pentru vinde-

care a unor afecțiuni neuropsihice. 3) Progesteronul este contraindicat în singerări genitale înainte de un consult medical.

KATIA BUROVA — București: După unele teorii și fapte de observație, ateroscleroza se instalează chiar din fragedă copilărie, așa încît dv. la vîrsta pe care o aveți nu constituiți o excepție. La tratamentul destul de complex pe care îl faceți ați putea dauga cure de Asclerol 3 zi înainte meselor (20 zile lunar) și vitamina E 1 fiolă/zi (10 fiole lunar) în celelalte 10 zile. Vitamina E vă va ajuta și pentru combaterea tulburărilor nervoase, vasculare etc.

MIRCEA VICTOR — Ploiești: Și noi sintem de părere că este vorba de o „colită de origine nervoasă“. Vom publica curînd articolul „Există c neurastenii gastrică“ în care veți găsi indicații valabile și pentru dv. „Regula de aur“ este: „cît mai puține medicamente, cît mai multă autosugestie!“ În ce privește „laptele prins, îndeplinind principiul de bază al medicinei („primum non nocere...“) îl puteți încerca. Rău nu vă va face.

UN BĂTRÎN DIN ROȘIORI: În hemoizi dă adesea rezultate bune cura prelungită cu planta medicinală coada calului. Se pune o linguriță la 1 pahar cu apă, se fierbe; după ce a dat în clocot se mai lasă cîteva minute să infuzeze; se bea călduț, fără zahăr, de trei ori pe zi, cu e jumătate de oră înaintea meselor.

O mină grea

Zilele acestea m-am întâlnit cu profesorul ortoped Boris Nikolaevici. N-aş vrea însă să-i divulg numele de familie, din motive pe care le veţi înţelege curînd.

Profesorul era însoţit de doi bărbaţi tineri, înalţi, laşi în umeri. Nişte zdrahoni. Boris Nikolaevici părea ca un comandant în fruntea zdrahonilor. Toţi trei aveau banderole roşii pe braţ. O patrulă populară, deci, mi-am zis.

Profesorul mi i-a prezentat pe cei doi însoţitori: unul era medic chirurg (Boris Nikolaevici îl numea părinteşte Volodea), celălalt era lăcătuş. Profesorul mi-a explicat că institutul lui s-a încadrat în acţiunea pentru menţinerea unei ordini publice desăvîrşite în cartier şi că ei trei şi făcuseră cite ceva în acest sens.

Ştiind că profesorul are peste 50 de primăveri, l-am întrebat dacă această activitate nu-i prea obositoare pentru el. Orişicît, nu-i o treabă uşoară să ai

— Bine, Boris Nikolaevici, vă mulţumesc. Respect indicaţiile dv.

— Mai bei, mai bei? Tepenko îl privi speriat, dar apoi mărturisii cu o sinceritate cuceritoare:

— Păi să vedeţi, Boris Nikolaevici, mai dau pe gut cite un păhărel-două. De ce să mint? Că de, așa-i omul. Da' să vedeţi, beau numai cînd nu sînteţi de serviciu cu patrula. Am manjlit de la un puştan lista nominală a voluntarilor şi programul lor. Aşa că, vedeţi dv., mai trag la măsca cînd nu sînteţi de serviciu. Altmînteri, neam! Că aveţi o mină grea, să nu vă fie cu supărare, şi mi-e că-mi paradiţi şi umărul al' lant. Da' ce-i drept, e drept. P-asta mi l-aţi reparat pe cînte, zău așa.

Şi vlăjganul își scoase șapca, se inclină în fața profesorului și se retrase tiptil. Bătrînul ortoped privi în urma lui cu un aer mîhnit și vinovat...

Leonid Lenci

Caut un înțelept

Caut un înțelept. Un înțelept care să mă învețe ce să fac ca să fiu un om bun și împăcat cu mine însumi. Îl caut demult, dar nu găsesc decît înțelepți care nu corespund: unii sînt înțelepți dar nemulțumiți de ei înșiși, alții, mulțumiți de persoana lor dar nu deajuns de înțelepți. O singură dată am întâlnit un om cu o barbă lungă, cu chelie și frunte înaltă, trei semne sigure de înțelepciune. Bătrînul ședea pe malul unui rlu și minca ouă de broască țestoasă.

Auzindu-mi păsul, mi-a întins un ou de broască țestoasă și mi-a spus:

— Mănincă-l! Cred că ai auzit că broasca țestoasă e intruchiparea înțelepciunii?

— Da, am încuviințat. Sînt gata să înghit și șase duzini de ouă, dacă zici că stimulează dobîndirea înțelepciunii.

— Pentru început poți să te mulțumești cu două, mi-a răspuns bătrînul. Mai întii, însă, vreau să te previn că filozofia mea se bazează pe o seamă de întrebări la care oamenii înțelepți trebuie să răspundă fără ajutorul altcuiva.

— De acord. Te ascult.

— Poți să rămii demn chiar dacă simți că coloana ta vertebrală se îndoaie din proprie inițiativă?

Am tăcut.

— Poți să fii curajos cînd picioarele tale o iau la sănătoasa de la sine putere?

Am tăcut.

— Poți să fii modest și să te porți firesc după o călătorie în străinătate?

— N-am fost niciodată în străinătate! am exclamat.

— Poți să fii bun fără să faci pe grozavul?

Am tăcut.

— Socoți că ești la fel de civilizat pe cît era de sălbatic strămoșul tău, pe vremea cînd nu coborise din pom? Poate că așa fi răspuns ceva, dar înțeleptul îi dădea zor cu întrebările:

— Dacă ești în stare să răspunzi „da” la aceste întrebări, ai șanse să devii un om bun, mi-a spus el în cele din

urmă. Să știi, însă, că ăsta-i numai începutul. Ascultă-mă: dacă te îmbolnăvești, ești în stare să nu-ți fie necaz că vecinul tău, cu care împarți bucătăria și baia, e sănătos? Cînd auzi că cineva a cîștigat la loterie poți să nu-l invidiezi? Poți să n-o plictisești cu dragostea ta pe femeia care nu te iubește? Ești tentat să gîndești că valorezi mai mult decît cineva care nu valorează nimic? Dacă răspunzi „da” la aceste întrebări înseamnă că ai și devenit un om bun.

Bătrînul înțelept făcu o pauză și înghiți vreo șase ouă de broască țestoasă.

Eram copleșit. Mi-am scos stiloul din buzunar și am început să-mi notez întrebările. Dar înțeleptul mă apucă de mină și stiloul mi căzu în rîu.

— Să nu-ți notezi niciodată gîndurile altora, gîndește singur, mi-a spus înțeleptul. E de-ajuns că criticii literari notează gîndurile altora și apoi le publică sub semnătură proprie. Ascultă mai departe. Ai accepta să muncești un an încheiat fără să te lingusești și să obții rezultatul pe care, linguşindu-te, l-ai fi dobîndit într-o oră? Crezi că e mai bine să tremuri de frig decît de frică? Ești în stare să crezi că pisicile mîaună noaptea din dragoste și nu pentru că țin morțiș să te enerveze? În plus, dacă ești în stare să respecti neliniștea altora în măsura în care respecti propria ta liniște, te declar un om excepțional de bun.

N-am răspuns nici de data aceasta. Priveam apa încrețită a rîului, cufundat într-o meditație profundă. Dar înțeleptul a continuat:

— Poți să nu te gîndești cu invidie la cej ce au mașină proprie cînd tu însuși călătorești în tramvai? Poți să te consideri în sinea ta la fel de mic pe cît de mare vrei să pari în fața altora? Poți să-ți aperi punctul de vedere cînd ești atacat de patru inși?

Apoi înțeleptul a mai înghițit un ou de broască țestoasă și mi-a spus:

— Am încercat să-ți explic pe scurt cum e cu înțelepciunea. Ești mulțumit? Da sau nu?

M-am cufundat și mai adînc în meditație. Pe urmă i-am răspuns:

— Ouăle de broască țestoasă sînt destul de gustoase. Dar spune-mi, rogu-te, cum să trăiesc după recomandările tale? Cum, te întreb?

Și spunînd asta, l-am înșfăcat pe înțelept de guler și l-am scuturat pînă a acceptat să-mi achite contravaloarea stiloului pe care din vina lui îl scăpasem în rîu. I-am servit o lecție de înțelepciune a-nția!

Și uite așa continui să caut un înțelept. Dar un înțelept care să nu fie absurd. N-ați putea să-mi spuneți unde l-aș putea găsi?

S. Bulaici

Secvență cinematografică

Lumina s-a stins. Pe ecran s-au ivit primele secvențe ale filmului.

— Vezi? a întrebat soția.
— Da, a răspuns soțul.
— Ce părere ai?
— Păi, abia a început. Nu pot să-mi dau seama.

• umor •

ur umor umor u,
r umor umor umor
umor umor umor umor
ior umor umor umor u,
umor umor umor umor
nor umor umor umor . um
r umor umor umor umor u
mor umor umor umor . umc

— Nu de film te întreb. Nu vezi ce se petrece în fața ta? E revoltător!

— S-s-st! se auzi de undeva din dreapta.

— Scuzați! șopti soțul spre dreapta și se aplecă spre urechea soției: — Lasă-i în pace. Ce, îi invidiezi că se sărută?

— Mai încet! răsuară citeva voci. Soțul începu să se enerveze.

— Nu te mai foi, Zosia! Îi deranjezi pe ceilalți.

— Mai bine spune-le ăstora din față să-și despartă capetele. Din cauza lor nu văd ce-i pe ecran!

— Apleacă-te spre mine sau treci în locul meu.

— Ei asta-i! Ce atita agitație pentru dezvățușii ăștia nerușinați!

— Gura! răcnii cineva din spate.

— Ce impertinență! strigă soția. Nu s-a găsit nimeni să-i facă educația?

— Te implor, Zosia, stăpînește-te, o rugă soțul. În toate cinematografele din

de-a face cu vlăjgani care nu se lasă prinși cu una cu două.

— Ba nu-i greu de loc, mi-a spus profesorul. Altceva mă îngrijorează...

Și Boris Nikolaevici tăcu, incurcat, și-l privi cu coada ochiului pe lăcătușul Sașa.

— Ce vă îngrijorează, Boris Nikolaevici? l-am întrebat.

— Cum să-ți spun... Cînd m-am înscris printre voluntari m-am gîndit că trebuie să adopt o atitudine științifică față de această acțiune. De forță fizică nu duc lipsă, slavă Domnului. Dar nu mă pricep s-o folosesc. Vreau să spun că nu cunosc procedeele luptei corp la corp. Se spune despre mine că sînt un ortoped acceptabil, că-mi cunosc meseria. Dar habar n-am cum trebuie să imobilizez un om care se împotrivesc. Încît l-am rugat pe Sașa să mă învețe puțin box, puțin judo și alte drăcovenii de astea. Sașa e un mare specialist. Și uite așa, în fiecare dimineață, Sașa se înființează la noi la Institut și ne comandă: „Intellectualilor, drepti!”

— Știi doar că glumesc, Boris Nikolaevici! se fistică Sașa.

— Intr-un cuvînt, Sașa a făcut oameni din băieții mei de la Institut. Volodea, de pildă, poate să facă mat trei vlăjgani. Cu o singură mină! Numai eu, păcătoșul de mine, nu reușesc să învăț blestematele astea de figuri!

— Exagerați, Boris Nikolaevici! protestă Sașa. Sînteți foarte talentat.

— Ba nu, băietе, știu eu ce spun. Cum pun mîna pe unul mai turbulent, cum îl umplu de vinătăi, ba îl mai și traumatizez. Unui flăcău mai recalcitrant i-am dislocat umărul. A trebuit să-l transport la institut și să-l îngrijesc cu mîna mea. Altuia i-am turtit nasul. Mai mare rușinea, zău așa! Rebut pe toată linia.

Profesorul oftă și adăugă:

— O viață întreagă n-am făcut decît să îngrijesc oameni bolnavi. Care cu fracturi, care cu entorse sau mai știu eu ce. Și toți mi-au spus că am o mină uşoară. De ce am mină uşoară cînd mă îngrijesc de sănătatea fizică a oamenilor și o labă grea cînd lupt pentru sănătatea lor morală?

În clipa aceea de după colț se ivi un vlăjgan cu nasul de culoarea pătlăgelii roșii și cu un braț susținut într-o eșarfă albă. Observînd patrula, vlăjganul încercă să se facă nevăzut, dar Boris Nikolaevici îl apostrofă autoritar:

— Hei, Tepenko, încotro? Vino-ncoa!

— Vă salut, Boris Nikolaevici! rosti vlăjganul, zîmbînd slugarnic.

— Cum îți merge umărul?

După chipul și asemănarea mamei

lume tinerii se sărută. Ce-i rău în asta? Și eu am fost tînăr...

— Aha! Îți dai arama pe față! Cu cine te-ai sărutat, mă rog, că lingă mine stătea stană de piatră? Abia acum înțeleg de ce-i încurajezi pe nerușinații ăștia!

— Nu se găsește nimeni să închidă pliscul ălora doi din față? se auzi din nou de undeva din întuneric.

— Bădăranule! țipă soția.

— Liniștește-te, Zosia! — Auzi la el, să mă liniștesc! Iar dumnealui incasează insultele fără să cricnească!

— Ascultă, Zosia, e ultima oară că mă mai prinzi la cinema cu tine!

— Ce face-e-e? Să zici mersi dacă o să mai vreau eu să merg cu un mototol ca tine!

— Încetează, pentru Dumnezeu, au să ne scoată din sală!

— Uite cum vorbește un bărbat! Sau țî-e frică de bădăranul ăla? Hei, tinerilor, cît mai aveți de gînd să vă sărutați?

— Ați spus ceva? întrebă tînărul.

— Am spus și spun că e cazul să respectați buna cuviință! Ce faci acolo cu fetișcana aia nerușinată? Nu pot să văd filmul din cauza voastră! Sărutați-vă acasă, fără asistență.

— Ușor de zis, se supără tînărul. Dumitale ce-ți pasă? Eu însă locuiesc la cămin. Dar poate vrei să-mi pui la dispoziție casa dumitale?

— Mucosule! Nerușinatule!

Acestea au fost ultimele ei cuvinte. Două plasatoare s-au apropiat și au scos-o cu forța din sală. Soțul a urmat-o tăcut, cu ochii în pămînt.

De altfel, n-au pierdut mare lucru. Filmul era plictisitor și, în general, nimeni n-a înțeles nimic.

I. Rutkovskaia